Digitaliseret af | Digitised by

Forfatter(e) | Author(s):	Munk, Kaj.; af Harald Cajus ; Vignetter af Peter Holm.
Titel | Title:	Pilatus : Skuespil i 4 Akter
Udgivet år og sted | Publication time and place:	Kbh. : Nyt Nordisk Forlag. Arnold Busck, 1937
Fysiske størrelse | Physical extent:	131 s. :

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

55-169 ex 1

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
130021446190

Pilatus.

Skuespil i 4 Akter

af

Harald Bajus.

PILATUS

Kaj Munk

PILATUS

SKUESPIL i 4 AKTER

AF

HARALD CAJUS

b 38. 1931

NYT NORDISK FORLAG · ARNOLD BUSCK
KØBENHAVN · MCMXXXVII

X

Trykt som Manuskript
i A. Rasmussens Bogtrykkeri
Ringkjøbing
Vignetter
af Peter Holm
Copyright by Kaj Munk
Bogen maa aldrig
forhandles

PILATUS er mit første Skuespil, fraset et Par Forsøg, hvoraf lidet huskes og intet er bevaret. Det foreligger her, selvfølgelig uden Ændringer af nogen Art, som det blev til, kladdeløst, og næsten uden Overstregninger, frit dikteret af Hjernen i Foraaret 1917, da jeg var Elev i III G i Nykøbing Cathedralskole. Studenterexamenstorturen ret forude gav Spændingen i Sindet. Og de uregelmæssige tyske Verber maatte bukkende forlade Lokalet, naar de femfodede Jamber stormede ind.

Jeg boede 2 km uden for Nykøbing, ovre paa Lolland, i Loftsværelset af en fhv. Skole. Kl. 4 Morgen stod jeg op, vandrede paa Christian IX's Bro over Sundet i Vintermørket, købte 3 varme Kryddere, ofte det eneste, jeg fik at spise hele Dagen igennem foruden Pensionatsmiddagen Kl. 2, sneg mig ind i Skolen, hvor der var Lys og Centralvarme, og gav mig saa ved mit Skolebord i ilende Gang med Blankverset. Under falsk Navn sendtes Resultatet til Pio (Poul Branner), der midt i Repetitionsferien lod svare,

(var det Kai Friis Møller?) at her forelaa et virkeligt originalt Arbejde, hvis Forfatter udmærket vilde have gjort sig gældende mellem Shakespeares Samtidige; Forlæggeren vilde tale med sin gode Bekendt Johs. Poulsen om Opførelse paa Det kgl., sandsynligvis til Paaske.

Alt det tog 19-Aars-Knøsen jo som noget ganske selvfølgeligt og gik saa videre med »er gebiert, er gebar, er hat geboren«.

+

Et Par Uger efter Jul fylder jeg 40. 10 Aar er da forløbet, siden jeg for første Gang fik et Arbejde frem, En Idealist, ogsaa tilblevet under en Examensspænding, den teologiske Attestatses. (Mon ikke Cant blev til, da jeg skulde aflægge Køreprøve i Skern som Automobilist?) Det kgl. Teater gør mig den Glæde at genoptage Herodesstykket nu. Maaske det da har Interesse for Venner af mig selv, af min kæmpende Kunst (ogsaa kun for dem) at erfare om Gymnasiastens Arbejde samtidig med, at de kan se Studentens. Sjældent forærer jeg Bøger af mig selv, finder det en noget anmassende Høflighed. Men nu har Bogtrykker Rasmussen i Ringkøbing sat mig i Stand til at faa mit Drengearbejde trykt. Saa lad det da gaa som en Julegave til Vennerne, med Bøn om ikke at læse det (der er jo Ting, det er værdifuldt at eje,

selv om man ikke bruger dem, maaske især, naar man ikke bruger dem); i hvert Fald ikke sende mig Kvittering for det (»vi har nu med stor Glæde . . .«); bare modtage det som et Udtryk for Tak, Tak for Tro og Troskab gennem Tiderne.

Vedersø Præstegaard. Jul 1937.

Deres hengivne

KAJ MUNK.

Personer:

PONTIUS PILATUS.

JULIA.

NIKODEMUS.

AHASVERUS.

KAIPHAS.

ANNAS.

KRISTUS.

BARABBAS.

JOHANNES DØBEREN.

ROMERSKE SOLDATER OG

JØDER AF ALLE KLASSER.

I. AKT

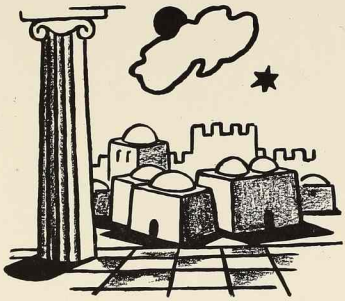

Søjlehal oplyst af brændende Fakler, aaben mod Gaden. Pontius Pilatus hvilende med Hovedet i Julias Skød.

JULIA (synger):

Drømme,
ømme,
tyssende,
stille,
dyssende,
milde
tør sig sænke sødt i mit Sind.
Tanker
vanker,
higende
efter
stigende
Kræfter,
til mit Indres Inderste ind.
Minder
svinder,
givende
Sjælen

blivende
Dvælen
i det spinkle, sparsomme Spind.
Linde
Vinde,
listende
did sig,
dristende
hid sig,
kan nu køle koghede Kind.

PILATUS (kysser hendes Haand):
Tak, dyrebare, elskte Julia,
fordi du med din fagre, bløde Stemme
saaledes vederkvæger ømt min Sjæl,
der trættes saare under Dagens Byrder
og mangehaande skiftende Besvær.

JULIA (stryger hans Pande):
Nej, den, der skylder Tak, min Pontius,
er mig alene — Tak for al din Ømhed
og for din Troskab og din Kærlighed.

PILATUS Hvo skulde andet vel end trofast elske,
naar han fik dig at elske, Julia?

JULIA Ja, priset være alle høje Guder,
der magede det saadan for os begge!
O, sig mig, husker du, min Pontius,
da du gik vankelmodig rundt og sukked
og ikke vidste, om du turde fri?

PILATUS Og tykkes du, det var saa underligt?
Du ung og smuk og tilbedt af dem alle,
jeg allerede lidt til Aars og uden

al Skønhed. Du af fin og fornem Slægt.
Og jeg en Opkomling og intet andet.

JULIA Men du var ærlig, sanddru, god og mandig.
Min Fader var en sjælden kærlig Mand,
der bare tænkte paa sin Datters Lykke
og ventede blot paa, du skulde bejle.

PILATUS Hvor skulde jeg dog vove, Julia . . .

JULIA Du vover altfor lidt, min Pontius.
Jeg maatte tage en Beslutning for dig
som ofte senere. Jeg maatte sige
omtrent rent ud, at jeg var giftelysten,
men efter dig; og du bed strax paa Krogen.

PILATUS (kysser hende):
O søde Krog! o yndefulde Madding!
Ved Jupiter, det var den allerbedste
Beslutning, du har fattet end for mig.

JULIA Ja, Pontius, vi er begge lykkelige.
Fortuna skænkede med ødsel Haand
for os to gavmildt sine Naadegaver.
Og her i denne dejlige Provins,
fjernt fra det sladdersyge, rænkefulde,
forbryderiske, selvisk-nidske Roma,
her kan vi nyde dem . . .

PILATUS . . . i fuldest Maal.

JULIA (drillende):
Men kan du huske, hvor du var imod
at drage hid og rejse bort fra Rom,
og hvor vi maatte overhænge dig
med Bønner for at faa dig til at søge?

PILATUS Det var jo heller ikke godt at vide,
hvorhen vi kunde komme til at rejse.

JULIA Forsigtighed!

PILATUS Forsigtig var jeg altid.
Maaske jeg skulde ud iblandt Barbarer
med dig, du skrøbelige, sarte Liv.
Tilfældighedens blinde . . .

JULIA Hvad? Tilfældet?
De høje Guder raader vel vor Skæbne
og leder vore Fjed.

PILATUS Ja, Guder! Guder!

JULIA Hvorledes? Tvivler du paa Guderne?

PILATUS Nej, nej, min Julia . . .

JULIA Du tror da paa dem?

PILATUS Ja, det vil sige . . . saadan nærmest da.

JULIA (med et Smil):
Du tvivler ikke, og du tror ej heller.
Du vakler, som du plejer, Pontius.

PILATUS Jeg tør med Ed stadfæste, at jeg tror.
Jeg sværger ved Teutonens Tyr og Tor,
ved Romas Mars og ved den græske
Ares,
ved Venus og den søde Afrodite,
ved Hera, Juno, Pluto og Poseidon,
ved Jupiter, ved Zeus og ved Jehova . .

JULIA Jeg fatter alt din Mening, Pontius;
der er for mange Guder, hvorfor du
dem alle i et Intet sammenfatter.

PILATUS Det var maaske min Mening, Julia.

JULIA Og dog — hvad er vel Verden uden
Gud?

Hvad var vel Liv paa Jord, om ej i Himlen
der var en saare vis og mægtig Finger,
som tegnede ufattelige Runer
paa et fordulgt og aldrig skuet Blad?

PILATUS Og disse Runer?

JULIA Det var vore Skæbner,
som Menneskenes Øje ej begriber,
men som nødvendigvis maa ha' en Mening.
Thi havde de ej det, da blev jo Døden
den inderligst attraaede Befrier
og ej den højt forhadte Gæst, han er.

PILATUS Og hvilken Mening vilde du da have,
at Livet skulde eje?

JULIA En saa klar
og ren og straalende og lys og hellig,
at det til Jord-Tusmørket vante Øje
slet ikke mægtede at skue den.

PILATUS (bevæget):
Og denne Gud?

JULIA Ja, denne Gud, min Husbond,
han maatte selv staa lys og straalende
og ren og klar og sand foruden Lyde.
Men hvad er dog saa sandt og lyst og klart
paa Jord som Kærlighedens ægte Lue?
Her taler ikke vi om Elskovs Søster,
om Kærlighed, der attraar Nydelse,
den usle Drift, der bor i Dyrets Krop,

men intet har med Mandens Aand at
gøre.
Nej, ikke Kærligheden, der vil nyde,
men ikkun Kærligheden, der vil yde,
der føler som en Salighed at være
sig selv et intet, men en anden alt,
som ofrer fro sit Liv for den, den elsker,
som læger Sorg og lindrer Nød og
trøster,
som kærligt heler sønderbrudte Hjerter,
som træder ned iblandt de kuede,
dem med den brudte Tro, det knuste
Haab,
og splitter Mulmet i de frosne Sjæle
med Straaler fra sit varme Frelserblik;
men ikke en Kvaksalver, Løftegiver,
Mirakelmager, Folkefører eller
Patron, Protektor, faderlig Profet,
der havde lært at lyve fedt og lifligt;
nej en, der gennemrystedes af Sandhed,
hvis rene, ranke, herlige Person
var Sandhed helt igennem, lutter
Sandhed.
O! Pontius! Var der en saadan Gud,
o! hvor var Livet himmelsk saa at leve,
hvor var det da en liflig Ting at være!
Men se i dette overvældende,
uhyre Antal er der ingen saadan;
kun gamle, vise, snedige, der tænker
paa egen Magt og Ære, Lyst og Offer.
O! Var der blot en kærlig Sandhedsgud!

Tænk! Kærlighed og Sandhed i et Hele!
De to, som hele Jorden stønner efter!
Men ak! det er der ikke, Pontius.

PILATUS (rejser sig og omfavner hende):
Min egen, dyrebare Julia!
Hvor kan du tale lifligt til mit Hjerte!
Ja, jeg vil være god ved dette Folk;
thi det, forstaar jeg, er dit fromme Ønske.
Ved deres Tro skal jeg slet ikke rokke,
ved deres Sæd og Skikke heller ikke;
og Dødsdom vil jeg fælde blot, naar Retfærd
og Tvang paabyder det. Taalmodigt skal
jeg lytte til hver underkuets Klage,
og sker der onde Ting i Landet, vil
jeg gaa imellem det og Kejseren.
Lemfældigt vil jeg hæve mine Skatter
og gerne lytte til, hvad Folket ønsker
i sine egne, indenrigske Sager.
Sig, er du saa tilfreds, min Julia?

JULIA (kysser ham):
Min elskelige, dyrebare Husbond!
Kun endnu et: Naar nu din Tid er omme
som Statholder, skal saa vi ty tilbage
hid til Ukærlighedens, Løgnens By?

PILATUS Hvis Kejseren udtaler som sin Vilje . . .

JULIA Hvad bryder vi os vel om Kejseren?

PILATUS (forfærdet):
Du store Jupiter, hvad vi os bryder . . .

JULIA Jeg mener bare, om du selv vil did?

PILATUS Nej, ingenlunde.

JULIA (bedende): Lad os blive her!
Her kan vi rigtig nyde Freden sammen,
den søde, stille, dybe Hjertefred.

PILATUS Min elskte Viv! Her har du atter Ret.
Vil Kejseren (thi vid: hans Bud er alt!)
tillade det, da bliver her vi sammen
og nyder i vor rene Kærlighed
den søde, stille, dybe Hjertefred.
(ser forelsket paa hende):
Men disse to alt nu os litligt lokker;
længst sænkte Natten sine sorte Vinger;
jeg længes efter dine runde Arme.
Kom! lad os ile!

TJENER (træder ind): Tvende Jøder kræve
og bede strax at stedes for dit Aasyn.

PILATUS (vil gaa med Julia):
Nej, nej, i Aften vil jeg ej forstyrres.

JULIA (standser ham):
Du sagde nys, at du taalmodigt vilde . . .

PILATUS (ærgerlig)
Ja, ja, saa før dem begge da herind!
(til Julia):
Men først vil jeg ledsage dig til Lejet!
(Alle tre gaar ud).

(Kort efter kommer Tjeneren tilbage med Nikodemus og Ahasverus. Tjeneren forsvinder).

NIKODEMUS Nu, hvilket Lykketræf, min Ahasverus,
at møde dig.

AHASVERUS I Sandhed, Nikodemus,
et Lykketræf, men rigtignok for mig;

thi var du ikke kommen hid til Porten,
da just jeg afvist vilde vandre bort,
og havde stolt og myndigt fordret
Adgang,
saa havde jeg mig maattet liste bort
med uforrettet Sag.

NIKODEMUS Og jeg kan tænke,
det er en Sag af største Vigtighed
og uopsættelig, der driver dig
herhen i denne sene Nattetime.

AHASVERUS Javist, ja, det er uopsætteligt.
(Pause).

NIKODEMUS Hvorlunde lever du, min Ungdomsven,
mit Hjertes eneste Fortrolige,
hvem ikke jeg har set i disse mange
og lange Aar, hvor jeg har flakket rundt
som Købmand. Sig, du er vel stadig
Fisker?

AHASVERUS Har været det. Skomager er jeg nu.

NIKODEMUS Nej, se vi det! Saa har du ændret
Haandværk?

AHASVERUS Det har jeg, ja.

NIKODEMUS Saa er der sagtens nogen,
der lumsk har gaaet dig i Bedene,
hvoraf til sidst der lavet er en Sag.
saa stor, at selv Pilatus nu skal dømme.

AHASVERUS Javist skal Pontius Pilatus dømme.

NIKODEMUS Men at det har et saadant Hastværk, at
endnu i Aften Sagen skal paa Bane
her for Statholderen, det er utroligt.

Dog — kære Ungdomsfælle, jeg forstaar dig,
du kender og en Smule til Pilatus
og ved, at den, der kommer først til ham
og faar udviklet Tingen fra sit Synspunkt
og faar aflokket ham ubrydelige
og sikre Løfter, ham er Sejren vis.

AHASVERUS (ivrig):
Hvad? Er han saa?

NIKODEMUS Det kan du stole paa.

AHASVERUS (med Triumf i Øjet):
Fortræffeligt, haha! Saa vinder jeg.
Thi jeg er sikkerlig den allerførste,
der kommer hid til ham om denne Sag.

NIKODEMUS Men hvilken Sag? Du tøver? Aah! Betro dig
frit til din Hjerteven fra Ungdomstiden.
Da vi var unge, dulgte jeg dig intet,
nej, sagde tillidsfuldt og aabent alt.
Gør Gengæld nu! . . . men det er sandt . . . jeg kan
jo først betro dig her mit eget Ærind;
saa kan du se, jeg stadig stoler paa dig,
hvorefter du saa kan betro mig dit.
Vid altsaa, Ven, at naar jeg hid er kommen,
saa er det for en jødisk Ynglings Skyld,
der prædiker her under Navnet Jesus
af Nazareth.

AHASVERUS (med et Sæt):

Mig tykkes . . . var det Jesus?

NIKODEMUS Du kender ham.

AHASVERUS Jeg kommer i det samme
Anliggende.

NIKODEMUS Men hvilket Under-Træf.
Vi tvende Ungdomsvenner kommer paa
den samme Plads og Tid af samme
Grund.
Det er Jehovas Guddomsstyrelse,
der har det maget saa.

AHASVERUS Vidunderligt!

NIKODEMUS Saa ogsaa du vil tale med Pilatus
om Nazaræeren?

AHASVERUS Ja, derfor kom jeg.

NIKODEMUS (trykker hans Haand):
Vær ikke vred! Jeg burde have vidst
det,
at du og jeg, hvis Smag var altid ens,
og havde her de samme Interesser,
at ogsaa du fik hastigt aabnet Øjet,
saasnart hans Skikkelse stod frem for
Folket,
at du med samt dit ædle, store Hjerte
umuligt kunde sidde hen uvirksom,
at alle sande, ædle, store Sjæle
nu maatte fylkes i Samdrægtighed,
om ikke Kampen, Sejren skulde tabes.
Tilgiv, det burde jeg dog have vidst!

AHASVERUS (med Ild i Øjet):

Nej, nej, den tabes ej, den vindes kun.
Nu vil du hjælpe mig?

NIKODEMUS Ja, Ryg mod Ryg
vil fast vi stande.

AHASVERUS Og du har jo meget
at sige, ved jeg, hos Landshøvdingen.
Nu, Sejr er sikker, Nederlag umulig.
Aah! Tilgiv mig, at jeg lidt kold har
været
imod dig, Ven; men se, det pinte mig,
at du blev anset, stor og rig og mægtig,
mens jeg forblev i ukendt Fattigdom.
Tilgiv min Brod! og staa mig bi i
Striden!
Vi maa staa sammen, vi maa vinde nu!

NIKODEMUS Det maa vi, Ven; dertil os Himlen
hjælpe!
Hvorledes? Skulde Guds udvalgte Folk
udvælge Guds udvalgte sig og myrde?
Og er det tænkeligt, den sukkende
raat skulde dræbe den, han sukked
efter?

AHASVERUS (studser):

Hvordan? Du mener?

NIKODEMUS (betagen): Skulde Dødens Gys
sig sænke iskoldt over Livets Tinding?

AHASVERUS (uforstaaende):

Jeg fatter ikke . . .

NIKODEMUS Løgnens Helvedmulm
omhylle Sandheds lyse Himmelstraale?

med sine Giftes ædderfulde Dunst?
Den nidske Præstestand, hvem Folket hader,
tilintetgøre den, som Folket elsker?
Ja, skulde Folkets Had ved Folket slynge
sit Dødshad over Folkets Kærlighed?

AHASVERUS (forfærdet):

Det lader jo som . . .

NIKODEMUS

Elskte Ahasverus!
Du lader ganske uforstaaende;
og dog — forlængst maa du jo have mærket,
at han er den, vi alle sukker efter,
den, som Jehova har os sendt til Konge,
den længselsfuldt og højt attraade,
at han er Folkets Minde, Folkets Haab,
dets Trøst og Lindring, Sandheden og Livet.
Og ham skal Præsternes Misundelse
og Angst for Tab af egen Magt nu myrde
og derved kalde Herrens Straffedomme
ned over os, vor Fremtid, vore Børn!
Det skal ej ske; og dertil vil vi hjælpes
oprigtigt ad, skal end det koste Blod.

AHASVERUS (har imidlertid fattet sig og tager Vennens udstrakte Haand):

Nej, nej! Saa lad det bare koste Blod!

NIKODEMUS

Aah! hvis du vidste, hvor jeg elsker ham!

Du ved, at da jeg fra min første Rejse
kom hjem, sad Rædslen grusom i min
Bolig.
Jeg havde glædet mig til denne
Hjemkomst!
Jeg havde mindedes den hulde Ømhed,
hvormed min milde Moder havde hæget
mig lige fra den første Stund, jeg husker.
Og denne dybe Moderkærlighed
den skulde lønnes, naar jeg kom tilbage,
med sønlig Kærlighed. Jeg skulde sidde
med Armen om min fine, sarte Moder,
med Blikket ind i hendes varme Øje
og pakke alle mine Skatte ud
og sige, mens jeg kyssed hende kærligt:
»Se, det er dit, og det, og det, og det!«
Da saa jeg kom tilbage med en Barm,
der bæved i den helligste Forventning,
mens Hjertet slog i tifold hurtig Takt,
da saa jeg — grufulde Forfærdelse!
en syg, en stinkende, en hæslig
Skabning,
der dingled med en Rangle, mens hun
lalled:
»Jeg er spedalsk! Gaa væk! Jeg er
spedalsk!«

(Da Ahasverus intet siger, gaar han videre efter en Pause):

Og denne Gru blev ved — blev bare
værre.

Naar jeg kom hjem fra Rejser, kunde
blot jeg
i Afstand staa og græde — intet gøre.
Det blev til sidst mig uudholdeligt.
At komme hjem — det var en Gru —
en Rædsel.
Da nu jeg sorgbetynget, syg i Sindet
paany mig nærmer til mit Fødehjem,
da ser jeg komme dansende imod mig
med Livets Glæde tindrende i Øjet
og Livets Styrke blussende paa Kinden
en ung, en smuk, en sund, en munter
Kvinde,
og tænk dig, Ven, den Kvinde var min
Moder!
Hvad siger du til det?

AHASVERUS Vidunderligt.

NIKODEMUS Jeg kunde næppe spørge ud for Lykke,
Men hun var helbredt, karsk og sund,
og Jesus
fra Nazareth, ham nævnte hun som
Lægen.
Jeg ilte til ham, bød ham store Summer,
han afslog dem; og det var første Gang,
jeg mødte en, der sagde Nej til Guldet.
Forundret satte jeg mig ned og lytted
til Livets Ord, der løde fra hans Læber,
med Sandheds Kraft og Kærlighedens
Ild.

AHASVERUS Og nu . . .

NIKODEMUS Nu mødes vi da her, min kære,

og begge vil vi kæmpe for hans Liv.
Men har du gennemtænkt din Slagplan
hjemme?

AHASVERUS Nej, nej, det har jeg ikke.

NIKODEMUS Aah! det vidste,
det anede jeg nok; du kender ikke
Pilatus; du er altfor god og ærlig.
Jeg ser dig flammet op af Raseri
og slagen af Forfærdelse for alt, hvad
der alt er hændet Nazaræeren,
strax styrte med dit Hjerte gennem-
glødet
af Angst og Iver til Pilatus' Port
for saa at kaste dig paa dine Knæ
ned for Landshøvdingen og trygle ham
om Naade for din dyrebare Jesus.

AHASVERUS Saa har jeg tænkt mig, ja.

NIKODEMUS Det gaar ej an.
Ved Porten alt var uden mig det
strandet.
Lad du nu mig kun raade, jeg har lagt
en ganske anderledes snedig Plan;
for vi maa sikre os ved faste Løfter.
Saasnart han hører Tale om en Konge,
en Jøde, der har samlet Skarer om sig,
saa bliver han mistænksom, aner Uraad;
og derfor maa vi gaa til Værks med List.
Jeg ved vel, at hvis Jesus vidste det,
forbød han det; thi Ærlighed og Sand-
hed
og aaben Færd i alt, det er hans Villie;

men denne ene Gang jeg ej ham følger,
fordi jeg tror for vist, det er det bedste,
det eneste, hvorved hans Liv kan
reddes.
Aah! Tænk dig, sidste Søndag, hvilken
Mængde
der hylded ham! Nu vil jeg liste til mig
et Løfte om, at Folket maa bestemme
hans Skæbne. Thi saa ved jeg, han er
frelst.
Men dette Løfte det skal underskrives,
besegles ved det allerhelligste.
Thi ellers kan Pilatus . . .

AHASVERUS Tys! han kommer!

NIKODEMUS Kan blot jeg gi' det store Flertal Magten
i denne Sag! — Men lad nu mig kun
tale!
Se, du staar stille dér og lytter til
og sekunderer mig engang imellem.

AHASVERUS Det skal jeg gøre; thi saa vinder vi.

NIKODEMUS Aah! Gudskelov, vi kom før Præsterne!
thi den, der kommer først, . . .

AHASVERUS (hæst): Han vinder Sejren.

(Pilatus træder ind, de hilser).

PILATUS (forbauset):
Hvad ser jeg! Er det ikke Nikodemus?

NIKODEMUS Saa som jeg gaar og staar, min høje
Herre.

PILATUS (forlegen):
Velkommen da. Jeg fatter vel dit Ærind?
Men ak! du kommer mig dog ubelejligt,

Jeg farer nemlig varsomt med dit Folk.
Jeg er saa bange for for haardt at tage.
End har jeg ej inddrevet mine Skatter;
men lid kun paa mig trygt; saa snart jeg faar dem,
skal jeg betale dig den store Gæld;
og ingen — ingen Sinde skal jeg glemme,
at du alene turde fly mig Penge,
da alle andre Døre lukkedes.

NIKODEMUS Det var jo paa Beregning, høje Herre;
jeg vidste, du var god som faa i Rom;
det var en god, vi trængte til her-hjemme,
og derfor laante jeg dig villig Penge,
hvorved jeg kunde sikre mig din Ankomst.
For Resten var Besøgets Formaal ikke
at drøfte Laanet.

PILATUS (oprigtig): Dobbelt da velkommen,
naar du som Gæst besøge vil Pilatus.
Og tilmed har jeg nu dig ladet vente
saalænge paa mig, mens jeg kyssede
fortryllet, fro min unge Viv i Slummer
og ikke kunde lade mig forvisse
nok om, at hun var blundet rigtigt ind.
(Lægger sin Haand paa hans Skulder).
Kom! lad os ind i Huset og beværtes . . .
(Faar Øje paa Ahasverus):
Men . . . er her flere? Hvo er denne Mand?

AHASVERUS (kaster sig paa Knæ):

Tilgiv mig, herlige og høje Hersker,
der kommer fra det ubetvungne Roma,
som knejser som al Verdens Herskerinde
og dog er Elsker af Retfærdighed!
Fat Naade, du uovervindelige,
med mig, en ynkelig og ringe Slave
af et betvunget, trællebunden Folk!
Vil du taalmodig til min Kummer lytte
og læske denne Febersjæl, der tørster
af Overgreb og Voldshaan efter Ret?
Kan du betvinge Utaalmodigheden,
saa Kongens Øre hører Trællens Mund?

NIKODEMUS (forundret):

Men lad dog mig! Men vent dog! Giv dog Tid!

PILATUS (misforstaar ham)

Vist vil jeg vente; jeg er ej Tyran.

(til Ahasverus):

Kom med din Klage, Stakkel; er den aldrig
saa lang, taalmodigt skal jeg lytte til.
Men først vil jeg dig føre, Nikodemus,
herind . . .

NIKODEMUS (urolig): Nej, lad mig bare høre til!

PILATUS Ja, som du vil. — Begynd saa kun, du arme!

AHASVERUS Jeg er en fattig, ringeagtet Mand;
tæt ved Genezareth kom jeg til Verden.
Jeg voxed op ved Søens lyse Bredder

og skulde mig som Fiskermand ernære,
naar jeg blev stor. Jeg havde ringe Lyst.
Hvad Glæde er der ved at gaa og fiske
og være ganske ligesom de andre?
Jeg følte klart, at det var Skæbnens
Villie,
jeg skulde være Nummer eet iblandt
dem.
Nu — Tiden hengled ganske
kummerligt,
og jeg blev ved at være, hvad jeg var;
til sidst saa kom jeg dog i Folkemunde,
fordi jeg altid gik og grublede.
Men hvad blev Resultatet af min
Grublen?
en ringe Ændring her ved Fiskergarnet,
og snart begreb jeg, at jeg havde gjort
en højst betydelig Opfindelse,
hvorved man kunde fange mange
Gange
flere Fisk end nogen Sinde før ad
Jo se, en skønne Dag da fandt jeg paa
Gangen.
Jeg ilte ud til Søen med mit Garn
at vise Fiskerne Opfindelsen
og se dem rørte og taknemmelige
omfavne mig og takke mig af Hjertet,
fordi jeg saa forøged deres Næring.
»Saa,« tænkte jeg; »nu er min Storhed
kommen;
nu bliver jeg i Sandhed Nummer eet,

hvortil jo Skæbnen har forlængst
bestemt mig.«
Da saa jeg kom derned — hvor var de
henne?
Slet ingen skued jeg paa Samlingsstedet.
Jeg saa mig trindt omkring — og se:
Histhenne
stod der en kæmpemæssig Skare samlet.
Jeg ilte did — dér stod de allesammen
og lytted til en Tømrersvend, hvis Navn
jeg havde hørt ret tit de sidste Dage.
Han stod og prækede om Dit og Dat,
og da jeg skreg, at det var ikke Tid til
at staa og gabe nu, saa truede de mig
og hyssede og te'de sig som gale.
Jeg maatte tie, indtil han var færdig;
og da han tav, og jeg fik Ørelyd
og fik fortalt dem om Opfindelsen,
saa skreg de, at de vilde se min Kunst.
Stolt kastede jeg hurtig Voddet ud
og trak det op — men der var ingen
Fisk.
Naturligvis! de var jo skræmmet bort
fra Bredden af den kæmpestore Masse,
som Tømrersvenden havde faaet samlet;
jeg prøvede igen — til ingen Nytte;
da lo de — lo de over hele Stranden;
mig, deres Velgører, mig lo de ud.
Imidlertid saa havde ogsaa Simon,
en anden Fisker, som for Resten ikke
besad den allermindste Dygtighed,

men var en taabelig, enfoldig Sværmer,
han havde ogsaa prøvet flere Gange,
men alle med det samme Resultat;
og træt og modløs vilde han gaa op,
da Tømmersvenden sagde: »Prøv igen!«
»Det nytter ikke noget,« sagde Simon;
men Tømmermanden blev ved sit, som om
han vel forstod det mindste til at fiske.
Og saa smed Simon atter Garnet ud,
men da han hev det op igen, saa var det
saa fuldt af Fisk, at det var ved at briste;
og de, som havde grint af mig, brød ud
i vilde, skingrende Hallelujaer
for Tømmersvenden, der ej havde hjulpet
det mindste til — Aah! Hvor jeg hader ham!

NIKODEMUS (der har vist stigende Rædsel og nu Undren):
Er du den Ungdomsven, jeg engang havde!
Du raser! Vanvid lyser i dit Øje.

PILATUS Men bedste Ven dog — hans Opfindelse
er bedre vel end din, det er det hele.
At han formaar at samle mange Fisk,
det er ved Jupiter da ingen Brøde,
og dig har han jo ej det mindste gjort.

AHASVERUS O! du almægtige og herlige!
End er der langt til min Fortællings Ende.
Behager det end ej din Fod at træde

paa Ormen, som i Støv sig for den krymper,
saa lad sin Retfærdsbøn den trygle færdig,
før Dommen falder fra din Kongelæbe.

PILATUS Saa tal! Taalmodigt hører jeg dit Ord.
Ved Jupiter tilsværger jeg dig Ret.

AHASVERUS Derefter kom han ofte ned ved Søen
og stod paa Bredden der og prækede,
mens store Skarer fylkedes omkring ham,
og alle Fiskene blev jaget bort.
Og saa — saa hændte det en skønne Dag,
han fik en Baad og ro'de over Søen,
men efterfulgt af mange Tusinder,
der ikke tænkte paa Tilbageturen.
Det gjorde jeg — en sælsom Fryd betog mig:
»Bi lidt! Nu stunder Hævnens Time til!«
Jeg tog min lille tiaars Dreng ved Haanden,
en yndig Gut med rene, vandblaa Øjne
og rosenrødt om sine Smilehuller,
og begge skyndte vi os ned i Baaden.
Rask smed jeg Garnet ud, og aldrig før
har Lykken saadan staaet ved min Side.
Til sidst var Baaden lige ved at synke,
saaledes fyldtes den med store Fisk.
Da roede vi efter Folkemassen,
der havde lejret sig opad en Skraaning,

hvorfra de lyttede til Tømmersvenden;
og ingen lagde Mærke til, vi kom.
Jeg gemte godt min dyrebare Ladning
og ventede paa Hævnens søde Time,
Gengældelsens, Retfærdighedens
Stund,
da alle de, der havde let mig ud,
og raabt Halleluja for Tømmersvenden,
beskue skulde, hvor hans Magt var
brudt,
mens jeg alene ham fordunklende
dem kunde fri fra Hungersdødens
Rædsler,
at det var mig, der maatte hjælpe, naar
det gjaldt det dyreste af alting: Livet,
at altsaa ingenlunde han, men jeg var
det uomtvistelige Nummer eet,
hvortil bestandig Skæbnen har bestemt
mig.
Mens nu jeg stod og tænkte glad paa
dette,
saa kom min lille Dreng og sagde til
mig:
»Jeg er saa sulten, Far!« — »Det er der
andre,
der ogsaa snart vil blive,« tænkte jeg,
imens jeg gav ham 5 smaa Fisk og 3
smaa Brød, jeg havde medbragt
hjemmefra.
Mens Drengen satte sig og gnaved paa
det ene Brød, saa pludrede han muntert:

»Aah! Hvor jeg holder af den unge
Jesus.«
— Saaledes lyder Tømmersvendens
Navn —
»Hans Ord de er saa kærlige, hans Øjne
saa milde,« siger han og springer bort.
»Jaja, giv Tid!« jeg mumler ved mig
selv.
»Snart vil en Hylen efter Mad vi høre,
ja, efter Mad og ikke efter Ord!
Naar saa han staar og blot kan anbefale
til Død og Djævel sin Discipelskare,
saa vil de stene ham, om jeg dem
kender.
Naar saa de ligger gispende og jamrer,
saa træder jeg først frem og stiller mig
op for hans skrækslagne, halvt brustne
Øje
og raaber: »Folkens, vil I have Mad?«
Ja, før han helt er død, skal han dog
skue,
hvorledes han er glemt, og alle hylder
alene mig.« Da netop hører jeg
et heftigt Skrig, der stiger og forstærkes
og ender med at lyde tusindstemmigt:
»Vi sulter. Giv os Mad, hvis du er sand!«
Rask, triumferende jeg vender mig
at se, hvor bleg og skælvende han staar
afmægtig, fanget i sin egen Snare:
»Nu kommer Tiden! Nu er Turen min!«
Da ser jeg — allerførst min egen Dreng,

der ved hans Side staar med tomme
Hænder,
dernæst ham selv, der rolig løfter
Haanden
med mine — mine Fødevarer i den.
Det ærgrer mig; dog slaar jeg mig til
Taals:
»Den Smule, pyt! den rækker ikke langt.
Gad se, om selv han tør fortære den.«
Jeg ser hans Læber mumle nogle Ord.
Jeg ser ham dele ud — til højre —
venstre;
og ingen Sinde slap hans Forraad op.
Da skreg jeg i afmægtigt Raseri;
og da min Dreng kom muntert løbende,
jeg slog ham, saa han styrtede til
Jorden.
De spiste alle; ikkun jeg, der hidtil
ej havde spist af Spænding, rørte intet,
fik ej det mindste af min egen Mad.
Og da tilsidst der blev en Smule Ro,
og deres glade Pludren sank en Smule,
da brølte jeg af fulde Lungers Kraft:
»Den megen Mad, hvoraf I nu er mætte,
var min, mig kan I takke for, I fik den.«
Da lo de alle; da tilsidst de standsed,
da svor jeg ved Jehova, det var mig,
at Jesus blot bedrog dem; men de
tyssed,
saa ej man kunde høre Ørelyd,
og de, som havde grint af mig, brød ud

i vilde, skingrende Hallelujaer
for Tømmersvenden, der ej havde
hjulpet
det mindste til — Aah! Hvor jeg hader
ham!

NIKODEMUS Landshøvding! Lyt ej længer til hans
Røst!
Afsindigheden hvæser fra hans Tunge.

PILATUS Jeg fatter klart, du er ulykkelig,
thi dine Planer har han stadig krydset;
men at han frier Tusinder fra Døden,
at det er Brøde, som fortjener Straf,
forstaar jeg ikke.

AHASVERUS. Enden nærmer sig.
Men vil du længer lytte til din Træl?

NIKODEMUS Nej, hør ej længer paa slig giftig
Vanvid!

PILATUS Vist vil jeg høre; end er ej der Mening
i, hvad han tigged' om: Retfærdighed.
Maaske der dog er en Forbrydelse
til Slut. Det vil jeg vide. Derfor: Tal!

AHASVERUS Da nu den højt forhadte Tømmersvend,
saa havde krydset alle mine Planer,
da — hvor jeg gik blandt dem, jeg
skulde ledet —
jeg saa kun Hovedrysten, læste Spot,
da opgav jeg mit gamle Fiskerhaand-
værk,
forlod den Egn, hvor alle mig
miskendte,
og flyttede hid til Jerusalem,

hvor jeg nedsatte mig som Skomager;
og fingernem, som altid jeg har været,
fik snart jeg mig en vid og udstrakt
Praxis
og lagde Penge op i Massevis.
Alt tegned godt. Min Dreng var sund
og rask;
han var mit Hjertes Stolthed, Haab og
Glæde;
han var min eneste; han skulde arve
min hele Formue; han skulde føre
mit Navn, mit Livsværk i det næste
Slægtled.
Hvad er saa smukt som Solen, naar den
kysser
med himmelsk Ømhed og med Skaber-
kraft
i sine gyldne, elskovsvarme Straaler
den Jord, der slumrer blidt i Middags-
heden
og føler Salighed ved Solens Kys,
om end den kun fornemmer dem i
Drømme?
Og skønnere er dog den Kærlighed,
der aander mellem Faderen og Sønnen.
Hvad er saa rent, uskyldigt som en Urt,
der bæver svagt i Nattens fine Brise,
mens Duggen græder paa de sarte
Blade,
og Sølvermaanens uskyldshvide Straaler
nedglider dirrende igennem Rummet

og tindrer med en trylleagtig Taushed
i Taarens Sitren paa det lette Løv,
saa Himlens Smil og Jordens Taare
smelter
tilsammen i et drømt, uhørligt Suk?
Og renere er dog den Kærlighed,
der smiler mellem Faderen og Sønnen.
Hvad er vel stærkere end Stormen, som
forstaar at Havets gyselige Dybder
at bygge kæmpehøje Fjælde op,
der knejsende med skumbeklædte
Tinder
og higende mod Himlens høje Favne
strax styrter sammen med et Tordenbrag
og slynger med en ubegrænset Vælde
igen sig til ukendte Dybder ned
og svinder fraadende — alt i et Nu?
Hvad er saa vældigt vel som Romas
Vælde,
der sprænger alle Baand og alle
Skranker
og overvinder Hindring, knuser
Modstand,
til Verden ligger kuet for dets Fødder?
Men stærkere er dog den Kærlighed,
der bruser mellem Faderen og Sønnen.
Saa skønt, saa rent, saa vældigt har jeg
elsket
min Søn. Nu er han myrdet.

NIKODEMUS (med et Ryk): Myrdet?

PILATUS (springer op): Myrdet?

AHASVERUS Han var i Søndags løbet ud paa Gaden,
der var et rent utroligt Folkemylder;
for Tømmersvenden han kom rejsende.
Og Drengen sprang saa let og fro
derud:
han skulde gense denne »elskte Herre«.
Men da han kom tilbage, va. han mere
besindig, rolig anlagt. Tvende bar ham.
Der laa han bleg og blodig, stiv og
stille.
De sagde mig, at han var trampet ned
i Folkemylderet, da Jesus ankom.
Javist — de sagde — men min Dreng
var død.
Og hvem er Skyld i Døden: Tømmer-
manden.

NIKODEMUS (bevæget): Ulykkelige Ven!

PILATUS Du arme Mand!
Hvad kan jeg gøre for dig?

AHASVERUS (med funklende Blik): Et af tvende;
men begge rummer Døden.

PILATUS Sig det frit.

AHASVERUS Der er et Luebaal i denne Barm;
og det fortærer mig mit hele Legem.
Vil du min Fred, saa lad mig hugge ned;
ja, kald Drabanterne, kald dem og
dræb mig!

PILATUS (dybt grebet):
Aah! Er der intet, der din Nød kan
lindre?
Sig til! Ved Jupiter, da skal det ske!

AHASVERUS Vil ej du dræbe mig, da maa den anden,
det onde Ophav til min hele Kummer,
— een af os to — maa dø. Retfærdighed!

PILATUS Men bedste Ven, han har jo ej forbrudt sig.
Fortvivlelsen omslører nok din Synskraft.

AHASVERUS Saa maa jeg selv betræde Mordets Sti.
Kortsynede Retfærdighed, du myrder!

PILATUS Forklar den Brøde da, som jeg ej ser.

AHASVERUS For sidste Gang skal da min Stemme lyde.
Saa takker Folket mig for al min Godhed.
Saa henter Sandhedsvidnet sig sin Løn.
Sig: Har han ikke her bedrevet Troldom?

PILATUS Og selv om han har gjort det, om han kender
til Kræfter, som er for os andre dulgte,
saa har han jo kun brugt dem til det Gode,
og derfor bør han ikke straffes, vel?

AHASVERUS Kun til det Gode? Har han ikke lært
mit Folk, at Driveri og Ørkesløshed
er gode Ting? Har han dem ej besnakket,
saa de sig vendte fra et ærligt Haandværk,

saa ingenting de gad for Livet gøre.
Og da jeg vilde føre dem tilbage
til Dydens Vej, har han saa ej mig
haanet
i Mængdens Paasyn, mens han gav dem
Føde,
som de ej havde slidt det mindste for?
Hvad vorder Følgen af slig Lediggang?
Og hvorfor gør han det? De fylkes om
ham, arbejdsløse, med oplagret Kraft.
Og saa fortæller han dem, han er
Konge,
en dejlig Konge, som kan gi' dem Mad
foruden Arbejd; ham skal nok de kaare.
Og han vil rejse dem mod Romerne;
naar saa de først er drevne ud, og han
er Konge, skal vi nok faa fede Dage.
Men jeg, som raaber paa et lovligt Styre
og vil det bedste for os allesammen,
mig ler de ud, imens min Søn de myrder
ved Trolddom, saa de staar som uden
Skyld.
Og om en Maaned er den Tømmersvend
det ganske Riges Hersker, mens Pilatus
er flygtet hjem til Rom, hvor Kejseren
ham lader døde som en fejg Forrædder
ja, en uduelig Statholder, blot.
Saa lyder denne Herre Jesu Planer;
og jeg, som han med Trolddom efter-
stræber,
fordi han frygter svart min rene Hensigt,

min Retfærdssans, min Gaaen aabent frem,
jeg, som vil redde med min Ærlighed,
jeg jages bort med Haansord fra Pilatus;
og jeg, en Martyr fra den første Time,
han saa mig, jeg skal dingle i en Galge
i Morgen til Triumf for ham, der der ved
kan vide, at nu er ham Sejren vis.

PILATUS Det falder mig som Skæl fra Øjnene,
at du har Ret, ulykkelige Martyr;
Oprejsning skal du faa; thi han maa dø.

AHASVERUS (hurtig):
Og jeg?

PILATUS Skal faa til Tak en mægtig Plads.

AHASVERUS Det lover I! Det er et Løfte af jer,
at han skal dø, og jeg skal vorde mægtig?

PILATUS Ved Jupiter ...

NIKODEMUS (der længe har søgt at komme til Orde):
Nej, nej!

AHASVERUS I lover det.

PILATUS Hvad er ...

NIKODEMUS Jeg svær ...

AHASVERUS I har alt lovet det.
I vover ej at bryde eders Ed.

NIKODEMUS Nej, hør mig, hør mig, før I lover noget.

AHASVERUS Det er for sent.

PILATUS Hvorledes?

NIKODEMUS Lov mig, at
I intet lover, før I mig har hørt.

AHASVERUS Nej, gør det ikke; jeg har Krav derpaa.
I har mig lovet . . .

PILATUS Til! Jeg hører dig.

AHASVERUS (styrter frem med dragen Dolk):
Du lyver fejgt, du sviger mig, o Romer.
Saa tag din Løn, Meneder som du er!
(Vil støde den i ham, Nikodemus kaster sig over ham, Brydekamp, romerske Soldater styrter ind, han bindes).

PILATUS Slæb ham herfra, og hug ham ned, den Hund.

AHASVERUS (skriger):
De Baand de skærer mine Haandled over.

PILATUS Du er en Jøde blot og ingen Romer.
Aah! hvor jeg hader denne fejge Hylen,
som kun den stolte Romer kan betvinge.
Lad Hunden drukne i sit eget Blod!

NIKODEMUS Nej, nej, selv har du lige hørt, Pilatus,
hvorledes Kummer har hans Sind formørket.
Fat Naade og betænk en Dødsdom vel!

PILATUS (fatter sig):
En Dødsdom, ja. Er han forsvarligt bunden?
Saa lad ham ligge der, og senere
vil jeg udfritte og forhøre ham.
(Soldaterne gaar).

NIKODEMUS Og nu m i t Ærind.

PILATUS Lad os vederkvæges en Smule først.

NIKODEMUS Nej, tilgiv; men jeg haster;
endnu i Nat skal jeg forlade Byen —
hvor gerne blev jeg her i Morgen over;
men det umulige kan ikke ske.
Saa lad mig tale nu?

PILATUS (sætter sig): Ja, ja, jeg lytter.

NIKODEMUS Jeg maa mig fatte i den største Korthed;
thi Tiden gaar og nærmer sig til Midnat,
og inden Gryet maa jeg være borte
fra Byen her. Jeg kommer med en
sælsom
Anmodning til dig, Pontius Pilatus.

PILATUS Nu tal kun frit!

NIKODEMUS Ja, det er saa min Hensigt.
I Aftes sad jeg her etsteds i Byen
og talte med en rig og mægtig Ven,
hvis Navn jeg ej vil nævne. Se, da
falder
vor Tale ogsaa paa Landshøvdingen,
hvem Vennen ikke vidste, at jeg kendte.

PILATUS Og saa? hvad sagde han om mig?

NIKODEMUS Han sagde,
at saadan set var du jo meget rar.
Kun havde du den kedelige Mangel,
at alt for let du lod dig overtale
af dem, der først fik bearbejdet dig.

PILATUS Hvor kunde han dog sige slig en Løgn?
Vel er jeg længe om at ta' Beslutning;
men er den tagen, staar den ogsaa fast.

NIKODEMUS Det svarede jeg og; han trak paa
Skuldren

og sagde, at endvidere saa var du
saa enevældig, herskelysten anlagt,
at aldrig du om Folkets Mening spurgte,
men altid handlede paa egen Haand.

PILATUS Jeg kan dog ikke . . .

NIKODEMUS Saa lød og mit Gensvar.
Han blev ved sit; selv hvor det var om Sager,
der angik Folket og alene Folket,
ja, blot det drejed sig om en Forbryder,
der handlede mod Folkets egne Love,
saa dømte egenmægtig du, og aldrig
du vilde høre efter Folkets Røst.

PILATUS Den skammelige Løgner!

NIKODEMUS Mine Ord
gentager du; og Striden blev ret heftig;
til sidst sprang begge iltre op og raabte;
og se: det endte med et Væddemaal.

PILATUS Hvordan?

NIKODEMUS Jeg sagde, at naar første Gang
du atter skulde dømme en anklaget,
da lod du gerne Folket fælde Dommen.

PILATUS Og han?

NIKODEMUS Han lo: »Det gør Pilatus aldrig,
hvad end du gøre vil; han lader let sig
besnakke af den armes Avindsmænd,
hvorefter selv han grusom fælder Dommen.«

PILATUS (rejser sig):
Ja saa! Dér vandt du let et Væddemaal.

NIKODEMUS (hurtig): I lover mig . . .

PILATUS Ved Jupiter, det gør jeg.

AHASVERUS (gisper):

Nej, gør det ikke! Han bedrager jer!
Det er om Nazaræeren, han taler.

PILATUS Hvad raaber du?

NIKODEMUS Han vil besnakke jer.
Maaske jeg dog mit Væddemaal skal tabe.
Og dog — den Vennetjeneste er jo
kun ringe Renter for den Sum, I laante.

PILATUS Nej, nej, du vinder det, ved Jupiter!
Hav min Forsikring!

NIKODEMUS Maa jeg faa den skriftlig.

PILATUS Ja vel, og af hvad Ordlyd selv du vil!

NIKODEMUS Saa lad den lyde saa: »Den første Fange,
som jeg skal dømme, dømme Folkets Røst,
selv om dets Flertal gaar imod min Vilje.
Det sværger jeg ved alle store Guder
og Kejseren, jeg, Pontius Pilatus.«
Sig, vil I underskrive denne Pagt?

AHASVERUS Forrædderi! Betænk jer, før I gør det!

PILATUS Til Næste Gang, du taler, skal jeg kløve
dit usle Hoved med mit skarpe Glavind.
Kom! lad os gaa at underskrive Pagten!

NIKODEMUS Hvad vil I gøre med den arme dér?

PILATUS I Morgen skal han dingle i en Galge.

AHASVERUS (jamrende):

O Naade! Naade! Naade er min Bøn!

Til slig en Død har Skæbnen ikke skabt mig.

NIKODEMUS Nej, husk, at Sorg har bragt ham fra Forstanden, og vær medlidende!

PILATUS (efter lidt Betænkning): Ja, du har Ret. Dog maa han have Straf; i Nat han skal i Fangehullets Rædsler ligge lænket. I Morgen giver jeg dig fri igen.

AHASVERUS (hen for sig): I Morgen! aah! det er for sent, for silde.

ROMERSK SOLDAT (træder ind): Ypperstepræsterne staar og begærer at tale med dig.

PILATUS Nu? Saa sent paa Natten? Saa før dem ind i Huset!

SOLDATEN Men de vil ej.

PILATUS Vil ej? Jeg Hund, der kommer, naar de fløjter?

NIKODEMUS Nej, det er Frygten for at blive uren — før Paaske — inde i en Hednings Hus.

PILATUS Naragtighed! Jaja, saa før dem hid ad Ydertrappen, det er jo ej inde. (Soldaten gaar). Jeg slipper saa for at gaa efter dem, de for at træde ind hos mig? Ej sandt?

NIKODEMUS Tilgiv mig, men jeg kan ej vente længer.

PILATUS Saa skriver jeg dig med det samme Tavlen;

de tvende faar saa vente lidt saa længe.
Følg mig herind!

NIKODEMUS (med et Smil): Jeg er ej bange for det.

(De to gaar ind; Ahasverus spytter efter dem; en vild Triumf lyser op i hans Ansigt. Kort efter kommer Annas og Kaiphas fra Ydersiden. Annas støtter sig til Kaiphas af Ælde).

KAIPHAS Nej, det gik aldrig an, vi gik derind.
Hvis vore Avindsmænd erfor, at vi
før Paaske havde i en Hednings Hus
os opholdt, var det ude med vor Magt.

ANNAS Vi var da ogsaa virkeligt besmittet,
saafremt vi havde gjort det.

KAIPHAS Ja, javist.
(opdager Ahasverus):
Men tys! der er jo nogen! Hvem er det?

AHASVERUS Det er den Finger, der skal føre Dolken
mod Jesu Bryst, det Lem, som I maa bruge,
som er jer alle det nødvendigste.

KAIPHAS (gaar nærmere):
Dig, Ahasverus?

AHASVERUS Mig og ingen anden.
Og jeg har vigtigt Nyt at melde jer.

KAIPHAS Og hvad er det?

AHASVERUS Jeg kender ud og ind
alt, hvad Pilatus gøre vil med Jesus,
og ved I ikke det, da kan I intet,
da staar I overvundne, uden Haab.

KAIPHAS (utaalmodigt):
Hvad vil han da?

AHASVERUS Det vides kun af mig.

KAIPHAS Saa sig det da!

AHASVERUS Det ser jeg ingen Grund til.

KAIPHAS Hvad? trodser du? Tal, naar jeg byder, tal!

AHASVERUS Ja, naar du byder! Men hvor meget byder du mig?

KAIPHAS Aha! Saa meget, som du vil.

AHASVERUS Ja, dette Tilbud tager jeg imod.

KAIPHAS Hvad vil du da?

AHASVERUS Jeg vil en Plads i Raadet.

KAIPHAS Det vil jeg skaffe dig! Fortæl! Fortæl!

ANNAS Men tror du, det er rigtigt, Svigersøn, at handle saa med Pladserne i Raadet?

KAIPHAS Jeg har jo sagt dig tit og mange Gange, at imod denne Gudsbespotter maa vi bruge alle, alle, alle Midler.

ANNAS Det har du, ja, saa maa det være rigtigt.

AHASVERUS Saa faar jeg Pladsen?

KAIPHAS Ja, det lover jeg.

AHASVERUS Det sværger du?

KAIPHAS Javist, det sværger jeg.

AHASVERUS Ved hvem?

KAIPHAS Ved Adam, Abraham og Moses.

AHASVERUS Nej, det er ikke nok.

KAIPHAS (rasende): Saa ved Jehova. Fortæl! Fortæl dog! før Pilatus kommer.

AHASVERUS (ler): Du sværger frit og frejdigt, tænker vel,

at da jeg ligger her i Baand og Lænker,
behøver aldrig du at indfri Løftet.
Du fejler. Jeg er fri igen i Morgen.

KAIPHAS Jeg har jo lovet dig det alt. Fortæl dog!

AHASVERUS I korte Træk: Pilatus han har svoret,
at Mængdens Røst skal fælde Jesu Dom.

KAIPHAS (overrasket):
Hvordan?

AHASVERUS At naar de raaber: »Fri«, befries han,
og naar de raaber: »Død«, saa skal han dø.

KAIPHAS Saa skal de raabe: »Korsfæst! Korsfæst ham!«

AHASVERUS (falder med ind): »Korsfæst ham!«

KAIPHAS Men jeg maa ile bort, jeg kan ej tøve.
Thi alting maa jeg ordne end i Nat:
De fleste de faar ingenting at vide,
da forsaavidt det kan forties; Karle
med vældige, uhyre Stemmer stiller
jeg op i Midten og ved Siderne,
naar jeg har hvervet dem ved store Summer.
Som Extranummer holder jeg en Tale;
og den maa udarbejdes end i Nat.
Hør, Annas, du maa tale med Pilatus,
jeg kan ej naa det, jeg har ikke Tid.

ANNAS Hvad skal jeg sige til Landshøvdingen?

KAIPHAS Du skal blot vide, naar og hvor i Morgen,

han dømme vil en haardt anklaget
Yngling?
Nu, kan du huske det?

ANNAS Ja, naar og hvor
han dømme vil en haardt beklaget
Yngling?

KAIPHAS Nej, ikke be, men an — anklaget
Yngling.

ANNAS Ja vist, ja, ja, ja an — anklaget Yngling.

KAIPHAS Og Svaret fra ham bringer du mig strax,
naar han har talt.

ANNAS Det bringer jeg dig strax.

KAIPHAS Vi har jo vore Tjenere ved Trappen,
og de kan støtte dig.

ANNAS (lykkelig): Vist kan de det.
Det er jo allesammen stærke Karle.

KAIPHAS Og spørger han dig, hvi du kommer
selv,
da svar, det er en saare vigtig Sag!

ANNAS Ja, ja, det er en saare vigtig Sag.
(betænkelig):
Og det er det da ikke Synd at sige;
for det er da ej Løgn, vel, Kaiphas?

KAIPHAS Vist ikke nej, det er den pure Sandhed.

ANNAS (rolig):
Ja, naar du siger det, saa er det det.

(Kaiphas staar lidt som i Tvivl, hvad han skal gøre, ser paa Annas, ryster paa Hovedet og skynder sig saa ud. En lille Pause. Pilatus kommer tilbage).

PILATUS (til Annas):
Jeg hilser dig ærbødigt, gamle Fader,
og spørger, hvad der fører dig saa silde
herhen?

ANNAS (hilser): Det er en saare vigtig Sag,
og det er derfor, at jeg kommer selv;
for jeg skal spørge dig, om hvor og naar
du dømme vil en sort, bedaget Yngling?

PILATUS (forundret):
En sort, bedaget? — Naa, det Jødesprog
er fuld af underlige Lignelser.
Jeg vil forhøre ham paa dette Sted
i Morgen aarle.

ANNAS Naa, en Morgen aarlig;
det Bud det maa jeg melde Kaiphas.

PILATUS (hæver Stemmen):
Nej, gamle Fader, nej, i Morgen tidlig.

ANNAS Naa, saadan, naa, en Morgen tidlig
aarlig.
Det Bud det maa jeg melde Kaiphas.
(Breder Armene ud):
Jehova være naadig dig, o Søn
af Abraham, af Isak og af Jakob;
du leve, dine gamle Fædre værdig.

(Han gaar støttet til 2 Stokke, Pilatus ser efter ham med en Hovedrysten, vender sig og faar Øje paa Ahasverus).

PILATUS Hvorledes? Er du ikke længst bragt did
i Hullets Mørke, dig har rent jeg glemt.
(Klapper i Hænderne; Soldaten træder ind):

Smid ham i Fangehullets Mulm i Nat!
og luk ham ud igen i Morgen tidlig!

SOLDATEN Skal ske. For Resten er der lige bragt
en anden Fange hid.

PILATUS Hvem?

SOLDATEN Barabbas.

PILATUS Hvorledes? den forfærdelige Morder
og Røver? Er han fanget? Hvilken
Glæde
dog Morg'nen bringe vil Jerusalem!
Jeg er for træt i Aften til at se ham;
men strax, naar jeg er staaet op i
Morgen,
saa bring ham for mit Aasyn hid.

SOLDATEN Skal ske!

AHASVERUS Skal jeg og Barabbas i denne Nat ...

PILATUS Det skal I, ja.

AHASVERUS (hyler): Aah! Naade! nej! aah!
Naade!

(Soldaten løfter ham op og gaar ud med ham under stadige Skrig):

PILATUS (gaar ogsaa):
Ja, jamre, hyle, hvine kan en Jøde
men lide uden Lyd kan kun en Romer.

TÆPPE!

II. AKT

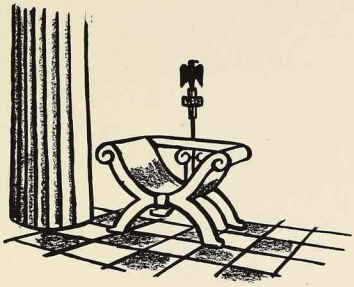

Solen er lige staaet op. Man ser nu Søjlehallen tydeligt. Uden for Søjlerækken en bred Terrasse, hvortil en Trappe paa 3—4 Trin fører op. Nedenfor Terrassen en saare bred Plads, fuld af Folk. Flere strømmer til under det følgende. Op ad Trappen stiger Kaiphas og Annas; de gaar inden for Søjlerne; de følges af nogle Tjenere med en Stol, som stilles uden for Søjlerækken. Tjenerne gaar ned til Foden af Trappen.

KAIPHAS (til en romersk Soldat, der træder ind):
Pilatus slumrer end?

SOLDATEN End sover han.

KAIPHAS (til Soldaten):
Ja, han kom ogsaa sent i Seng i Aftes.
Dog har han kunnet hvile hele Natten
og ikke maattet slide haardt som jeg.
Nu maa til Folket jeg en Tale holde,
som han helst ej maa høre; du maa bringe
mig Bud, saasnart du ser, at han staar op.
(Giver ham en velfyldt Pung):
Men det maa være ganske vist og sikkert.

SOLDATEN Frygt ikke; det skal ske, ved Romulus.
(Gaar).

KAIPHAS (ser efter ham):
Paa ham jeg stoler mindre end paa Penge.
Hvad er vel Romulus og Jupiter,
ja, selv Jehova mod det røde Guld!
(til Annas):
Kom, Svigerfader, sæt dig hist paa Stolen,
imens jeg holde vil min lange Tale.
Selv skal du intet sige, uden naar
du ser, jeg spørger dig; saa skal du svare:
»Saa er det sket!« og ellers intet Ord.

ANNAS Ja, naar du spørger, skal jeg bare svare:
»Saa er det sket og ellers intet andet.«

KAIPHAS Ja blot: »Saa er det sket.«

ANNAS (nikker): »Saa er det sket.«
(ængstelig):
Det er da Sandhed vel, du vil fortælle?

KAIPHAS Det er en Lignelse i Drømmeform.

ANNAS (beroliget):
Ja, naar du siger det, saa er det rigtigt.
(De træder begge uden for Søjlerækken, Annas sætter sig i Stolen med Ansigtet mod Mængden. Kaiphas stiller sig ved hans Side).

KAIPHAS (til Folket):
I Morges, da jeg rejste mig fra Lejet,
gik først jeg til min Svigerfaders Bolig;
ham vilde jeg fortælle om et Syn,
som var om Natten kommen for mit Øje.
Men næppe tren jeg over Annas' Tærskel,

før han kom gaaende mig rask i Møde;
og før jeg havde adskilt mine Læber,
fortalte han mig om et sælsomt Syn,
som var om Natten kommen ham for
Øje.
Og da jeg lytted til, steg svar
Forundring
op i min Sjæl; thi vid: det var det
samme
ud til den allermindste Enkelthed,
som jeg i Nattens Mørke havde skuet,
og som nu Svigerfader talte om.
(til Annas):
O sig: Var det ej saa?

ANNAS (nikker): Saa er det sket.

KAIPHAS Nu vilde Annas gerne selv berettet
jer, hvad vi saa; men Alderdommens
Tyngsel
har lagt sig paa hans Tunge; derfor taler
jeg i hans Sted, imens han lytter til.
Saa lyt: Vi begge laa og tænkte paa,
hvorledes vi nu skulde dømme Jesus
af Nazareth, hvis Navn maaske I kender.
Han har gjort Indtryk paa os ved sit
Væsen,
sin Tale, sine Undergerninger,
at jeg besluttede at faa ham frikendt,
(Bifaldsmumlen blandt Mængden)
— thi han er just i disse Dage grebet
og ført i Fængsel. — Annas laa og
tænkte,

at ogsaa han var for Frifindelse.
Da stod en Herrens Engel for vort Blik
med Vinger og i lange, hvide Klæder
og sjældne Diademer om sin Pande;
og hør: da toned der en mægtig Røst:
»O Mennesker, I fejlende, Jehova
en sjælden Naade lader times eder.
Han vil befri sit Folk fra Undergang
og fører Hænderne, der raadvildt famler,
og frelse fra den Rædselsve, der truer
det ganske Land fra selve eders Læber.«
Og Englen svandt; men se: da stod vi begge
paa en uhyre, græsbevoxet Slette,
der strakte milevidt sig trindt omkring os,
og hvor der intet saas foruden Græs.
(til Annas):
Sig, var det ikke saa?

ANNAS (nikker): Saa er det sket.

KAIPHAS Da gik vi begge længe, og til sidst
saa vi en enkelt Tjørnebusk langt borte;
Rask gik vi til; men da vi kom den nær,
slog pludselig den frygteligste Flamme
i Vejret fra den, mens et Tordenskrald,
der lød, som om den ganske Himmel sprængtes
med Vold, brød frem, mens Jorden dirrede og skjalv.
Og som en Lyd af tusinde Basuners
forente Klang, der raser gennem Luften,

lød der en Stemme: »Drag jert Fodtøj af;
thi Stedet, som I stander paa, er helligt.«
(til Annas):
Gik ikke saa det til?

ANNAS (nikker): Saa er det sket.

KAIPHAS Da vore Sko var hastigt draget af,
da tonede igen hin Røst fra Busken.
Hvad Røsten sagde, vil jeg Ord for Ord
gentage jer; og hvis et Ord jeg fejler,
ved Annas det, og han vil rette mig:
»Det er Jehovas Røst, der taler til jer,
husk, hvad jeg siger, meld det til mit Folk.
Vid, den Forløser, jeg har lovet jer,
den Søn af mig, der skal befri mit Folk,
skal løfte eder op fra Hundens Kaar
og slynge Trælleaaget af jer Skulder, —
der skal i Dødens vidtopspilte Gab
nedstyrte hver en magtbegærlig Romer
og kaste Pest paa hver en Jødefjende
og bringe den forlængst forsvundne Storhed
og rige Skatte, stort og mægtigt Bytte
tilbage til mit undertrykte Folk,
vid: denne Søn af mig, af jer Jehova,
hans Komme det er nær — hvis selv I vil.
(Bevægelse i Folket):
Men hvis I ikke vil, hvis ej I agter
min Naadesrøst, ja da skal Sekler svinde,

og I skal sukke haante under Aaget,
i Trældom og i undertryktes Kaar.
I Morgen kan I vælge, som I vil;
thi da skal Jesus stilles for Pilatus;
men i Pilatus' Vold jeg giver ej ham;
Landshøvdingen jeg nægter Ret til Dommen;
mit Folk, mit eget Folk skal dømme ham;
I vil maaske forlange Jesus frikendt,
den Jesus, der har haanet eders Præster,
har vovet Spot mod mine Tjenere,
den Jesus, der har kastet Skarn og Smuds
i hele Folkets Paasyn paa Jehova,
den Jesus, der har kastet i mit Aasyn,
at jeg har bolet med en jordisk Kvinde,
en Jødetøs, der alt var lovet bort,
den Jesus, der har sagt, han var min Søn,
alt mens han kom blandt Toldere og Skøger
og Syndere af allehaande Slags,
den Jesus, der har kaldt sig eders Konge
ja, den af mig, Jehova, salvede,
mens han gik rundt og bød jer fejgt at blive
i eders Trældom under Kejseren,
den Jesus, der har kaldet mig sin Fader,
mens han ved Satanas udøved Trolddom,
den Jesus, der har sagt, han tjener mig,
og truet med, han vilde rive Templet

til Jord, og løjet frækt, at atter op
han vilde bygge det i trende Dage,
den Jesus, der har sagt, at han var
mægtig
som jeg og skulde sidde ved min Side,
mens han gik rundt og laved Vin og
Brød
til Gilder og hjalp til at fange Fisk,
den Jesus, der har spyttet i mit Aasyn,
vil I mit eget Folk frigive ham
og derved ødelægge eders Fremtid
og blive stadig Romas usle Trælle,
til Jorden tynget af min svare Vrede?
Vil I benaade den formastelige,
benaade den, Jehova har forbandet,
og derved dele selv Forbandelsen?
(Han holder inde et Øjeblik, Mængden staar forfærdet, da raaber):

EN KVINDE Saa har Jehova aldrig talt, o Præst!
Jeg mærker Løgnen stinke fra din Hals.
(Det giver et Sæt i Kaiphas, han vakler et Øjeblik og staar saa atter. Dødstavshed. Med dirrende Stemme siger han saa):

KAIPHAS Hvordan? er det Jehovas eget Folk?
Her staar hans helligste, udvalgte
Tjener
og siger Herrens egne Ord til Folket,
og en af Folket raaber, det er Løgn,
Jehovas egne Sandhedsord er Løgn,
og Folket lytter, tier, taaler det.
(Han holder inde, venter, svag Mumlen dernede, han begynder tordnende igen).

Hun lever endnu? Endnu ingen Sten?
(Han spytter):
Jovist, I er jer usle Trældom værdig!
I rører ej en Finger for Jehova
og vil, Jehova dog skal hjælpe jer.
Nuvel! jeg rejser til et fremmed Land!
blandt disse Hunde vil jeg ikke leve;
bort fra den vældiges Forbandelse!
Tvi over jer! Tvi over eders Børn!
Knæl ned for Satanas! og kryb i Støvet!
Slik Romas Spyt! men rør ej nogen Sten!
(Han gør et Skridt tilbage; et vildt Hyl opstiger fra Mængden, Stene begynder at flyve mod Kvinden, der raabte, hun styrter, tildænges med Skrig og Sten).

ANNAS (der har set Kaiphas træde lidt tilbage):
Skal nu vi gaa?

KAIPHAS Nej, nej, det haster ikke;
thi først skal Jesus gaa.

ANNAS Aah! Skal han dræbes?

KAIPHAS (smilende ondt):
Javist, han skal korsfæstes.

ANNAS Hvi dog det?

KAIPHAS Vi eller han maa dø.

ANNAS Saa lad os dø!
Vi er jo dog de ældste.

KAIPHAS (forbitret): Ja, du er da.
(Der er atter bleven Ro i Mængden).

KAIPHAS Saalunde gaa det hver, der haaner Gud!
Men hør Jehovas sidste Bud i Nat:

»Saa vid, at det er min, Jehovas, Vilje,
at Jesus dør paa Kors som Storforbryder,
den største, der endnu har Lyset set.
Hver den, der ikke raaber: »Korsfæst
ham!«
saasnart Pilatus spørger om jer Vilje.
— Beviset for, at mine Ord er Sandhed:
at I, ej Høvdingen, skal dømme ham —
hver den, han bære min Forbandelse!
Det er ej nok at tie eller ønske,
at han skal dø, nej »Korsfæst! Korsfæst
ham!«
det, vil jeg, lyde skal fra hver en Læbe.
Og er der en, der følger ej mit Bud,
da høre med det samme han sin Dom:
En Rædsel skal sig liste i hans Hjerte,
og Vanvid skal sig sløre om hans Sind!
En Pest skal lamme alle Led og Lemmer,
og onde Aander slide i hans Krop!
Hans Blod skal størkne tæt i alle Aarer
og Kødet raadne med en Helvedsstank!
Og da vil alle fly i Rædsel fra ham;
men han skal kravle paa sin nøgne Bug
paa Ørkensandets skarpe Sten, der
gløder;
da skal han se den dejligste Oase
med rare Mennesker og Mad og Drikke
i Massevis; i Maaneder vil didhen
han stræbe hungrende og tørstende
i Solens uudholdelige Brand,
til endelig den store Satanas

vil flænge Sjælen ud og dybt den
slynge
til Helvedes unævnelige Pine
og dér den martre i en Evighed.«
Sig: talte ej Jehova disse Ord?

(Han vender sig til Annas, der imidlertid er slumret ind i Heden; han vaagner dog nu og siger strax):

ANNAS Saa er det sket, saalunde er det sket!

(En Gysen gaar gennem Skaren; der bliver Dødstaushed; Soldaten træder ind):

SOLDATEN Pilatus kommer!

KAIPHAS Vel! vi er og rede!

(til Annas):

Kom! lad os træde ind bag Søjlerækken!

ANNAS (rejser sig og breder Armene ud):

Jehova være . . .

KAIPHAS (griber ham haardt i Armen):

Ti dog stille, Annas!
Velsigne nu, da jeg just har forbandet!

ANNAS (højt, men resigneret):

Ja, maa jeg ikke, faar jeg lade være!

(De træder inden for Søjlerækken; Pilatus kommer; de hilser):

PILATUS (kold):

Jeg lod jer vente; jeg kom sent i Seng.
I har en Fange til mig, jeg skal dømme.
For hvad?

KAIPHAS Det er en saare vigtig Sag,
den angaar ikke Jøderne alene,
men ogsaa Romerriget.

PILATUS Virkeligt?

KAIPHAS Der er en Yngling her i Palæstina,
en Yngling under Navnet Jesus, Jesus
af Nazareth, som ...

PILATUS Jesus! Er det ham?

KAIPHAS Hvordan? Ja, det er ham. I kender ham?

PILATUS Jeg hørte første Gang hans Navn i Aftes.
Hvad har han gjort?

KAIPHAS (med et Skuldertræk):
Han kalder sig vor Konge.
Han ...

PILATUS Før ham hid! Saa skal jeg ham forhøre.

KAIPHAS (gaar ud og gør et Tegn til en af Jøderne):
Han er her snart.

ANNAS Aah! jeg er træt af dette!
Jeg vil gaa hjem og slumre lidt.

KAIPHAS (kalder et Par Jøder hid): Gaa kun!

ANNAS (udbreder Armene):
Jehova ...

KAIPHAS ... være med os allesammen!
Gaa kun med Fred! Jeg skal nok bringe
Folket
Velsignelsen.

ANNAS (nikker):
Bring det Velsignelsen!
(Gaar, støttet af Jøderne).

PILATUS Nu, ved I vel, at Barabbas er fangen.

KAIPHAS Er Barabbas? Aah! tillad mig at melde
mit Folk det!

PILATUS Gør det kun!

KAIPHAS (gaar udenfor Søjlerne): Hør, I udvalgte,
Jehovas Naade er begyndt imod jer!
Den store Morder Barabbas er fangen!
Vær nu taknemmelige mod Gud Herren,
der alt har været naadig! Gør jer Pligt!
(Der gaar et Lettelsens Suk gennem Skaren, som ellers slagen af Gru forbliver stille).

PILATUS (da Kaiphas er vendt tilbage; forundret):
De jubler ej?

KAIPHAS Nej, Jesus bringes hid.

(Et stort Antal fuldt bevæbnede Jøder fører Jesus bunden ind. De puffer ham raat frem. Pilatus har sat sig, ligesaa Kaiphas).

(Pilatus ser op, synes at gyse lidt, ser udforskende paa ham og bliver længe saadan ved).

PILATUS (til Kaiphas):
Nu, har I Vidner mod ham?

KAIPHAS De er rede.

PILATUS Saa lad dem hente hid, naar jeg det byder,
men ikke før; og dernæst lad dem komme
her een for een; strax, naar en er forhørt,
maa han gaa ud, hvorpaa den næste følger
og saadan videre. — Nu altsaa — Jesus
af Nazareth, man har beskyldt dig for,
at du dig kalder Konge? Er det rigtigt?
(Jesus tier).

Du tier! hvad! jeg spørger: »Er du
Konge
for Jøderne? Nu?«

JESUS Siger af dig selv
du dette, eller har dig andre sagt det
om mig?

PILATUS Mon jeg er Jøde? Se, dit Folk og
Ypperstepræsterne har bragt dig til mig.
Hvad har du gjort?

JESUS Mit Rige det er ikke
af denne Verden. Var det det, saa
havde
vel mine Stridsfolk saa forsvaret mig,
at ej jeg var bragt hid af Jøderne.
Nu er det ikke det.

PILATUS Saa er du altsaa
en Konge dog?

JESUS Du siger det; jeg er det.

KAIPHAS Hør! Har du mere Vidnesbyrd behov?

(Pause. Pilatus gaar frem og tilbage og ser forskende paa Jesus).

PILATUS (til Kaiphas):
Hvorfor har eders eget Raad ej dømt
ham?

KAIPHAS Fordi vi ikke maa aflive nogen,
har ikke du sagt ja.

PILATUS (med et Sæt): Hvordan? Aflive?
Vil I aflive denne?

KAIPHAS (nikker): Hvis vi maa!

PILATUS (smiler glad)
Men dette bliver der nu intet af;

for jeg vil lade Folket dømme ham,
skønt jeg kan tænke, det er mod din
Vilje.

KAIPHAS (forstilt forfærdet):
Hvordan? Vil I ej selv?

PILATUS (med et Smil): Nej, Folket skal.
(Han gaar uden for Søjlerne):
Hvad vil I saa, at der skal ske med Jesus
af Nazareth?

(Mængden nøler, Kaiphas opløfter Hænderne med et truende Blik).

MÆNGDEN (med et Gys):
O, korsfæst, korsfæst ham!

(Pilatus tumler tilbage og segner ned paa sit Sæde, Kaiphas kan ikke dølge et Smil, som Pilatus bliver var; han stirrer paa Jesus, der staar saa roligt, som om det ikke angik ham).

PILATUS Skal denne Dom fuldbyrdes over dig?
Jeg maa ... Det er jo Mængdens Røst,
jeg hører.
Og dog ... Lad Vidnerne først komme
hid!

(Kaiphas gør et Tegn til en Tjener, der gaar. Kort efter kommer en lurvet Købmand).

PILATUS Hvad vidner du?

KØBMANDEN Jeg vidner, at han der
er trængt med Vold og Magt til Templet
hen
og i dets Forgaard raat har overfaldet
fredsommelige, skikkelige Købmænd
og yppet Klammeri og Slagsmaal dér.

PILATUS (til Jesus):
Hvad svarer du til det?
(Jesus tier. Pause).
(til Købmanden): Saa gaa! Den næste!

EN PJALTET MURER Ja, jeg har hørt ham sige, at han kunde
paa trende Dage rive Templet ned
med sine bare Næver og igen
paa trende Dage faa det bygget op,
men uden Hænder; nu er jeg en Murer,
der dog er ret godt hjemme i mit Fag,
og vist jeg ved, at dette er ugørligt;
men allermest ugørligt er dog dette
at ville bygge uden Hænders Brug;
og for slig tosset og for Murerstanden
saa farlig Lærdom bør han have Straf.

KAIPHAS Tilmed da det er gudsbespotteligt.

PILATUS Den næste! — Kan du dig retfærdiggøre?
(Jesus tier).

EN GIFT KONE Han ødelægger Landet ved sin Kyskhed,
idet han hævder, han er et Exempel,
hvorefter alle Mænd bør rette sig,
og han har aldrig gi'et sig af med Kvinder;
nej, tværtimod, han ivrer mod at tage
til Ægte, ivrer mod at avle Børn;
han har forbandet hver et Liv, der fødte,
med samt de Bryster, der har givet Die.
Saa har han villet skade hele Folket;

thi ved slig Manen til Ufrugtbarhed
vil han, at dette Folk skal gaa til
Grunde,
og Moderkærlighed, den helligste
og ædleste blandt Følelser, udryddes.

PILATUS Hvad! har du saadant unaturligt lært?

(Jesus tier).

Den næste komme!

EN TOLDER Han forbyder Skat!
Jeg kunde ej begribe, hvi saa tit han
i Huset kom hos visse Toldere;
jeg grublede derover og erfor
til sidst, der var en Sammensværgelse
imod vor hele, gode Statsforfatning.
Det endte med, at det brød aabent ud:
Han hidsede paa Torvet op til Oprør:
»Trods Kejseren! Betal ham ikke Skat!«

PILATUS Hvorledes? har du villet stifte Oprør
mod Landets Love og mod Folkets
Hersker?

(Jesus tier).

Den næste hid!

EN SKØGE Jeg er en falden Kvinde.
Men engang var uskyldig jeg og ren;
da fik han mig besnæret med sin
Elskov
og sveg mig saa; og da jeg søgte ham,
da fandt jeg ham hist i en Tolders Hus,
hvor han i flotte Retter havde fraadset;
i sine Arme holdt han just en Skøge,
der kælent havde smurt hans Fødder ind

med Salve; og i vild Fortvivlelse
for al hans Utroskab blev jeg — det samme.

PILATUS Hvordan? før sagde en, at han var kysk,
og nu ... de Vidner stemmer ikke sammen!?

KAIPHAS De stemmer godt; i Munden var han Kyskhed,
i Handling Hor, Forførelse og Svig.

PILATUS Har virkelig du saa med dyrisk Drift
grumt brugt som Legetøj til Tidsfordriv
vanærende en ren, uskyldig Kvinde?
(Jesus tier.)
Saa før den næste frem!

EN VINGAARDSEJER Da denne Jesus
engang var kommen til et Bryllupsgilde,
slap Vinen op; men denne skaffed Vin,
hvorledes, er der ej en Sjæl, der aner.
Dog kan det ej ha' været rigtig Vin;
thi nærmest Huset ligger just min Vingaard;
dér fik han intet; heller ej kom nogen
med Vin forbi mit Hus den Dag, og altsaa
har han ej skaffet Vin, men farvet Vand
med en Tilsætning; men da ud han gav det
for Vin, anklages han for Vinforfalsker.

PILATUS (til Jesus):
Sig, tog du stor Betaling for den Vædske?
(Jesus tier).

Du svarer stadig ingenting. — Den næste!

EN LOVFORTOLKER Han har ved Trusler om det næste Liv
fortalt, at Giftermaal er af det onde.
Han har fortalt, at i det næste Liv
som er fuldkomment, tages ej til Ægte.
Da nu hint Liv det er Fuldkommenhed,
og vi skal efter det fuldkomne stræbe
og ligne det saa meget, det er muligt,
maa ikke heller vi i dette Liv
til Ægte tage, men da enten saa vi
maa avle Børn i et utugtigt Levned
hvad eller ingen Børn, og da jo Livet
maa standse, hvis vi ikke avler Børn,
faar vi et ufuldkomment Resultat;
men da nu altsaa ej det ufuldkomne
er det fuldkomne ligt, maa der jo giftes
og avles Afkom i det næste Liv,
og altsaa er hans Lære gal og syndig,
og han er værdig til den største Straf.

PILATUS (utaalmodigt):
Den næste hid! Den næste, er der flere.

EN FOLKELÆRER Se, han har ført et overdaadigt Liv.
Til Fester og til Gilder er han kommen,
hvor de drak Vin, og det gik lystigt til.
Selv har han spist og drukket som de andre,
aldeles ikke vist Afholdenhed,
hvad altid er Profeters første Pligt.

PILATUS Hvad? Er der flere end?

KAIPHAS En utalt Vrimmel.

PILATUS Jeg bryder ej mig om at høre flere.
(Lidt Betænkning):
Jo, een endnu!

EN GAMMEL KONE Tilgiv at ogsaa jeg ...

KAIPHAS (studser):
Men hvo er du, jeg tykkes ej, jeg kender
dig, saa dit Aasyn nogensinde før?

KONEN Det tror jeg nok; men du fortaler dig;
de andre har du allesammen set,
den Gang du fyldte deres Pung med Penge,
bestak dem til at vidne imod Jesus.

KAIPHAS (vakler):
Men raser du?

KONEN Jo, jo, jeg kender dig.
Jeg kender jer til Hobe, Øjenskalke,
I Grave, fyldt med Raaddenskab og Lede,
men udadtil besmurt med Kalk, som Jesus
engang har kaldt vort Præsteskab med Rette.
Ve over jer, I Morderhyklere,
mest over dig, du Overmorderhykler,
du Ypperste af denne Røverbande
af Satans sammenskrabne Helvedflok,
der med de himmelvendte Bedeøjne
paa Gadehjørner sviner Gud i Himlen

ved sig at kalde hans foruden Blu.

(Kaiphas er sunket ligbleg sammen, Pilatus lytter spændt).

Pilatus! vær barmhjertig og fat Naade!
Jeg er en Enke; da min Mand var død,
stod jeg tilbage med en lille Søn;
ham opdrog jeg; det kosted mine Kræfter;
men han blev stor og stærk, og da min Styrke
var sluppet op, ernæred han os begge.
Saa gik der nogle Aar i idel Lykke;
da døde han, og dermed al min Glæde;
nu ventede blot Hungersdøden paa mig;
af Kræfter havde jeg jo intet mer;
og al min Fryd, min Livsens Lyst var død;
paa Selvmord tænkte jeg, da bleg bag Baaren
jeg gik; men da kom Jesus just forbi;
han saa min Kummer og Fortvivlelse;
og se, da talte han et Guddomsord,
og op fra Baaren sprang min Søn og ilte
i mine Arme og var atter min.

PILATUS (rystet):
O Jesus! har du sligt et Under gjort?
har Livet du en død tilbagegivet?

(Jesus tier).

Hvordan? Du tier? Svarer ej paa det?

KAIPHAS (genvinder sin Fatning):
Det er en hæslig Løgn, der skal ham redde.
En Løgn ...

KONEN Ja, Løgne kender du vist til.
Du er vist med, naar Talen drejer sig
om Løgn og List, Bestikkelse og Svig.
Det hele, store Folk har du bestukket,
at det skal hade den, det elsker højest.
Det har du gjort af Angest for din Magt;
thi du og Farisæerne til Hobe,
der skulde vidne om Jehova for os,
I vidner blot om Drikning og Forædthed
med eders fede Maver, som I dyrker,
idet I dem forvexler med Jehova,
med hvert et Offer, som vi bringer jer.
Nu kommer Jesus og fortæller os,
at Gud er Kærligheds og Sandheds Gud,
og strax opløfter I et Rædselshyl,
fordi I ved, at saa er I fortabte
og magtesløse, I, der just behøver
en Løgnens og en Hadets Gud, med hvem I
kan true og forbande os, om ej vi
vil godt nok punge ud til eders Maver.
Og med bestukket Had vil nu I myrde
Alkærlighedens Gud, med købte Løgne
vil I nu kvæle Sandheds rene Røst?
Og Guds Forjættelse og Folkets Haab

ham skulde du fordømte, gamle Djævel,
der frygter for din egen Magt at miste,
den Magt, som du har bygget op paa
Løgn,
ham skulde du faa myrdet, naar du
mærker,
han ikke hører til jer Løgnestand?
Du myrde Gud? Du Gud? Du lade
Folket
slaa Gud ihjel og derved faa hans Vrede
ned over os i Tusind Aar? Du Djævel!

KAIPHAS (ude af sig selv til Vagten):
Slæb hende ud og hug den gale ned!

PILATUS (idet han styrter frem):
Holdt! Ingen røre hende! Gamle Kvinde,
gaa bort i Fred!

KONEN Nu vel da, jeg skal gaa!
Men, gamle Løgner, faar du myrdet
Jesus,
da skal min Søn dit Hyklerhjærte finde
og bore Dolken i din Morderbarm.
Tvi! Blodsudsuger! Fraadser! Hykler!
Løgner!

KAIPHAS (med dirrende Røst):
Jehovas vilde Harm skal ramme dig ...

KONEN Jehova! Niding! kender du Jehova?
Er han en Hund, der kommer, naar du
fløjter,
og bider den, som du ham pudser paa?
Nej, kald paa Satanas! Ham kender du!

Glæd dig til Evighedens Helvedkvaler!

(Synker paa Knæ for Pilatus):

Tro ej hans lede Løgnerlæbe, Høvding!
Misundelse og Frygt for Tab af Magten
og Had til Sandhed hyler i hans Sjæl.

(Med graadkvalt Røst):

Fat Naade med vor dyrebare Frelser,
al Kærligheds og Sandheds rene Herre!
Aah! Det besværger jeg dig ved den
Kraft,
der lod ham kalde Sønnen fra de Døde.

(Hun gaar langsomt ud, Pilatus rejser sig).

PILATUS (fast, seende paa Jesus):

Ja, hun har Ret, og Jesus er uskyldig.
Ham skal der intet ske! Han kendes fri!

KAIPHAS (forfærdet):

Men hør dog!

PILATUS Jeg vil ikke høre mere.
Det er min Vilje, han skal vorde fri.

KAIPHAS Men han har kaldt sig Konge.
Sig mig, Jesus,
sig, er du Konge?

JESUS (løfter Hovedet):

Ja, jeg er en Konge;
og jeg er født og kommen her til
Verden
at vidne blot om Sandheden. Hver den,
der er af Sandhed, lytter til min Røst.

PILATUS (griber sig til Hovedet)

Ja, hvad er Sandhed? — Folket skal jo
dømme,

hvad der er Sandhed nu i denne Sag.
Og Folkets Dom ... Nej, nej, du er
uskyldig ...
Et Løfte mere eller mindre — brudt ...
Ja, ja, jeg føler jo, du er uskyldig,
og du skal vorde fri, om hele Folket
end rejser sig i dyrisk Raseri.

(Han gaar uden for Søjlerne, Kaiphas spytter paa Jesus).

Jeg finder ingen Skyld hos ham; hvad
skal jeg
saa gøre med en skyldfri?

MÆNGDEN Korsfæst ham.

PILATUS (blegner):
Hvorledes?

MÆNGDEN Korsfæst ham.

AHASVERUS' RØST (blandt Mængden):
Gør du det ikke,
da er du ingen Ven af Kejseren.

(Det giver et Sæt i Pilatus, han er ved at styrte, men vakler tilbage til sit Sæde).

KAIPHAS (ivrig):
Aah! døm ham! døm ham dog som
Landsforrædder!
Da vil du høste Ros hos Kejseren,
naar saa du kvæler Oprør i dets Vorden.
Thi Oprør er hans hele Tragten, lige
fra Galilæa, hvor han er begyndt ...

PILATUS (farer op):
Fra Galilæa? Er han Galilæer?

KAIPHAS Det er han, ja.

PILATUS (aandeløs): Saa er han fra Herodes' Omraade?

KAIPHAS Ja.

PILATUS Aah! Gaa! Gaa med ham strax! Gaa med ham til Herodes! Bring ham did! Og lad Herodes dømme, lad Herodes!

(De fører Jesus raat ud, og alle gaar undtagen Pilatus, der synker kraftesløs ned paa sit Sæde).

TÆPPE!

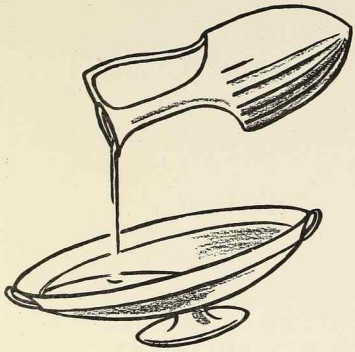

III. AKT

Samme Scene, Solen skinner stærkere, Pilatus sidder endnu sammensunken i sin Stol. Noget efter Tæppets Opgang træder

JULIA (ind):

Min Pontius! Du sidder her saa ene.
End har du intet Maaltid faaet! Følg mig!
Og mens vi spiser, skal jeg dig fortælle
en sælsom Drøm.
(Opdager hans forandrede Udseende).
Men, Pontius, er du syg?
(Da han intet svarer, bøjer hun sig ned over ham og kysser hans Mund).
(Forfærdet):
Din Læbe er jo feberhed og tør?

PILATUS (tonløst):

Til Gengæld er min Pande klam og fugtig.

JULIA (ser paa ham):

Men Glæden er jo slukket i dit Øje?

PILATUS (som før uden at se op):

Til Gengæld raser Luen i mit Bryst.

JULIA Hvad er der hændet dig, min Pontius?

PILATUS Det værste, Julia, det allerværste,
en Giftdolk har jeg boret i min Sjæl.
Det bedste, Julia, det allerbedste
i dette Hjerte har jeg myrdet selv.

JULIA (trygler):
Fortæl det, Pontius! Betro de Sorger,
der hulker i dit Indre, til din Viv.
(Pilatus tier).
(Med en pludselig Anelse):
O, sig mig, Pontius, har du dømt i Dag?

PILATUS Ja, jeg har dømt, dømt en, der dømte
mig,
fradømte mig min Hjertefred for evig.

JULIA (med et Skrig):
O Pontius! En Yngling, der hed Jesus
af Nazareth?

PILATUS Saa kaldte de, der løj, ham.

JULIA O Pontius! O Vei Hvad har du gjort!
I Morges, da du havde snoet dig
af mine Arme ud og bort var gangen,
og jeg igen var slumret ind, da saa jeg
en Skikkelse tæt ved min Side staa,
som talte til mig: »Jeg er Jupiter!
Gak til din Mand og byd ham strengt
fra mig,
at han med den retfærdige, der stilles
frem for hans Aasyn skal i Dag, ej maa
det mindste sig beflitte!« Og da dette
han havde sagt, saa saa jeg pludseligt
al Verdens Guder samlede og alle
gentog de stadig: »Den retfærdige!«

Da laa du ved min Side; i mit Skød
laa der et lille Barn, der lifligt smilte,
men for mig stod en fager jødisk
Yngling
med Sandheds Lyn udglimtende fra
Munden
og Kærlighedens Straaler fra sit Blik.
Han strakte Haanden ud som for at signe
vort lille Barn, da listed du dig frem
og bored Morderdolken i hans Hjerte,
saa Blodet vælded over mig og Barnet.
Han sank til Jorden; men de andre
Guder
de flokkede sig tættere omkring os;
da skød der fra hans Saar et Kors i
Vejret,
fra Vunden vælded der paany en
Blodstrøm,
der vældig vælted alle Guderne,
saa de i Blodet druknede og voldsomt
bortskylledes og svandt i Jammerskrig,
mens klagende det klang i Strømmens
Brusen:
»Befat dig ej med den Retfærdige!«
Tre Gange drømte jeg det samme, før
jeg rædselslagen kunde undfly Søvnen.

PILATUS (der har lyttet spændt, gentager i altopgivende Kummer og synlig Rædsel):

... Med Sandheds Lyn udglimtende fra
Munden
og Kærlighedens Straaler fra sit Blik!

— Ja, det er ham, jeg kender ham igen.
... Jeg bored Morderdolken i hans
Hjerte,
saa Blodet vælded over dig og Barnet.
... Befat dig ej med den Retfærdige ...
(Han synker hen i Hulken):

JULIA O! Er han myrdet! Kommer jeg for silde?
Hvor kunde du? Hvor kunde du ham
myrde?

PILATUS (tonløst):
Hvor kunde jeg!

JULIA O! Lad mig se hans Lig!
Hvor ligger Kærligheds og Sandheds
Guddom,
strakt ud paa Løgnens hadefulde Jord?
Den Gud, som hele Verden tørster efter,
som den har stillet nu sin Blodtørst paa?
(bitter):
Min store Husbond, du har dræbt en
Gud,
Almagtens Konge, Verdenssukkets
Attraa.
Vis mig nu Stedet, hvor dit Offer faldt.

PILATUS (hæst):
End er han ikke dræbt; thi jeg har givet
ham i Herodes' Vold.

JULIA (fatter Haab): Hvad? i Herodes'?
Maaske Herodes vil frikende ham?

PILATUS Det gør han aldrig, magtgrisk, som han
er;

thi naar han hører, Jesus kaldes Konge,
vil strax han rydde den Medbejler bort.

JULIA (ivrig):
Saa send en Rytter strax! Forbyd! ...

PILATUS (fortvivlet): Forbyd ham?
Her nytter ingenting en Romers Magt.

JULIA (hændervridende):
Men hvorfor har du ikke frikendt ham?
Er du en Blodhund vorden?

PILATUS Julia,
saá har jeg ingen, ingen Sinde kæmpet,
som jeg har stridt paa denne Rædsels-
dag.

JULIA (heftig):
Hvad kan du kæmpe med? Du er en
Romer;
du raader enevældigt disse Hunde.

PILATUS Nej, ikke saa, nej; paa den ene Side
stod blot min Lyst, min Vilje; paa den
anden
stod alle Guderne og Kejseren
og hele Folket, rammende Beviser
og klare Vidner og min egen Ære,
mit Ord, min Ed, ubrydelige Løfter;
dér maatte Viljen lide Nederlaget.
O! hvo kan sejre, naar han har at kæmpe
med hele Verden plus sit eget Selv.

JULIA Og saa — saa tabte du?

PILATUS Saa tabte jeg.

JULIA (med flammende Øjne):
Og dog — dog stod du ej alene, Pontius.

Med Kærligheds og Sandheds stærke Magter
stod du forbunden. Hvad er vel en Kejser,
et Folk, selv Æren imod Kærligheden?
Hvad er vel Ed, Bevis og faste Løfter
og alle Guder mod et Sandhedsblik?

(Pause).

(med Taarer i Øjnene):

O! Hvad er Verden uden Kærlighed?
Og hvad er Kærligheden uden Sandhed?
Er der et Liv i Verden, der ej opstod
ved Kærlighedens store Avlekraft?
Er ikke alt, som rører sig og lever,
udsprunget af dens Guddoms-Skaberkraft?
Er den ej Altets Salighed og Fryd?
den, som alene givet Livet Værd?
Maa ikke Livet sygne hen og dø,
naar Kærligheden er berøvet Jorden?
Men hvad gør ogsaa det, om Livet dør,
naar Sandheds Tunge er for evig lammet?
Thi hvad er Livet værd foruden Sandhed,
naar Sned og Rænker lurer fra hver Krog,
og man til ingenting kan Tiltro fæste?
Hvad er selv Kærlighed foruden Sandhed?
Sig, kan du tænke dig en værre Kval,

end om min Kærlighed til dig var
hyklet,
om jeg mig ikke brød det mindste om
dig,
men lod kun saá, maaske besveg dig
ogsaa?
Og nu, nu har du myrdet grumt dem
begge,
har myrdet Livets Glæde, Livet selv.

PILATUS (dumpt):

Nu har jeg myrdet, myrdet Livet selv.

(Han synker hen i Hulken).

(rejser sig brat, med sammenbidte Tænder):

Er jeg en Romer? Staar jeg her og
græder?
Jeg, som har trodset Fjenderne i Slaget,
med aabent Bryst og leet, naar det var
værst,
naar de i tætte Dynger faldt omkring
mig,
jeg græder nu, fordi en Ungersvend,
en ubetydelig og ukendt Yngling,
en jødisk Sværmer, der ved mange
Vidner
og fældende Beviser er kendt skyldig
i Oprørslyst og Landsforrædderi,
er dømt til Døden stemmende med alle
de Love, jeg er kommen for at hævde
og altsaa ogsaa med min Embedspligt.
Jeg græder nu, fordi jeg gør min Pligt;

men Kejseren vil visselig mig rose,
fordi jeg saá har forebygget Oprør.

JULIA (forfærdet):
Hvordan? du hærder dig?

PILATUS Jeg gør min Pligt.

JULIA Er det din Pligt at myrde Sandheds Gud
og Kærligheds?

PILATUS Det siger bare du.
Bevist er ej det. Hvorfra ved det du?

JULIA Min Drøm ...

PILATUS Jeg har saa ofte drømt saa meget.
Vil du, at jeg skal svigte mine Pligter,
beviste Storforbrydere frikende
paa Grund af Drømme hos en over-
spændt
og fantasifuld Kvinde.

JULIA Men hvis nu
Herodes sendte ham tilbage til dig ...

PILATUS (ser ud):
Det gør han ej.

JULIA Men hvis han gjorde det?

PILATUS Saa maatte jeg i Følge mine Løfter
og Eder lade Folket dømme ham.
(ser atter ud):
Men nu er det forbi.

JULIA Og derfor føler
du Naget nu.

PILATUS Saa ti dog stille, Kvinde!
Sig, hvad forstaar du dig paa Politik?
Jeg har kun handlet ganske, som jeg
maatte.

Jeg føler intet Nag. Hvorfor dog Nag?
Jeg selv er ren, jeg selv er helt uskyldig.
Ansvaret er Herodes' eller Folkets;
og hele Sagen angaar ikke mig;
saa jeg er rolig.

JULIA
Ja, hvad kan det nytte,
at du har lullet din Forstand til Ro,
naar dine Følelser, Overbevisning
højt skriger mod din Daad.

PILATUS
Det gør de ikke.
Hvad er det dog? En ubekendt For-
bryder
er dømt til Døden af en fremmed Konge.
Hvad angaar dette mig? At gøre saa-
dant
et Væsen af saa ubetydelig
en Sag? Hvad skal det til?

JULIA
Og hvis han nu
kom her tilbage?

PILATUS (ser ud):
Men det gør han ikke.
Og gjorde han det end, nu vel, saa ved
jeg
min Ed, min Pligt, mit Løfte; vel, saa
stilled
jeg ham for Folket frem og spurgte,
hvad
det vilde gøre med ham; hvad det
svared,
det skete; det er alt; og ansvarsfri
staar jeg jo, hvad der hænder, ved mit
Løfte.

Men det er nu kun dumme Drømmerier;
han har alt faaet sin fortjente Straf
af Kong Herodes og gaar ej igen.
(Ser ud og styrter til Jorden):
Bring Vand! Bring Vand! Jeg kvæles af
en Brand!
Der er et Baal, som mig fortærer — her!
her inde, her, bring Vand, at det kan
slukkes.

JULIA (iler imod ham):
Min elskte Husbond!

PILATUS Se, de bringer Jesus
af Nazareth, histhenne, hid igen.
Vand, før han kommer, Vand, o bring
mig Vand!

(Julia iler ud; Pilatus vil rejse sig, men falder; endelig lykkes det; han lader sig synke ned paa Sædet; Julia vender tilbage med Vand, som han begærligt drikker).

PILATUS Tak! Det har kølet alt, du elskte Viv!

JULIA Aah! Lov mig, du vil bryde alle Løfter!
Hvad er vel Romas Vælde imod Sand-
hed
og Kejseren mod Kærlighedens Gud?
Aah! Bryd kun Ederne, men frigiv Jesus!
Giv mig dét Løfte!

PILATUS (rækker Haanden til hende):
Nu lad Hjertets Røst
kun overdøve Pligtens, Løftets, Ærens.

JULIA (aandeløs):
Du lover altsaa ...

(Kaiphas og alle de Ældste og en store Skare Stridsmænd kommer ind med Jesus; Julia glemmer at fortsætte for at se paa Jesus; Pilatus stirrer paa ham med Rædsel):

JULIA Jo, jeg kender ham
igen fra alle mine Morgendrømme.

KAIPHAS Landshøvding! Hid vi kommer fra
Herodes,
der bad os hilse dig saa mange Gange
og bringe dig hans Venskab for
bestandig.
Det glædede ham svært at skue Kristus,
af hvem der gaaet er saa meget Ry.
Han lo naturligvis hans Kongedrømme
og alle andre Oprørsplaner ud
og gav os dette stolte Purpurklæde
(En Tjener holder et saadant op)
at pryde denne høje Konge med.
Dog overdrog han dig den store Vinding
af Kejsergunst at straffe denne store
og farlige Oprører med den Straf,
han som Forbryder har fortjent:
Korsfæstning.

PILATUS Sig, lød hans Ord saadan?

KAIPHAS Saa lød hans Ord.

JULIA (stolt):
Kan du bevise det?

KAIPHAS (haanlig): Kan du bevise
din Adkomst til her at forhøre mig?

Bevise mig din Ret til Mistro til
Ypperstepræstens Ord?

PILATUS (opbragt): Jeg vil, min Viv skal
behandles med Ærbødighed af dig.
Men Jesus selv har hørt Herodes' Ord.
Lad ham saa vidne? Jesus, sig mig,
sagde
Herodes samme Ord som Kaiphas nu?

(Kaiphas knytter Haanden og bider sig i Læben).

(Jesus tier).

Hvorledes? Tier du? Jeg fordrer Svar!

(Jesus tier).

Men taler du da ikke til mig? Ved du
da ej, at jeg har Magt at lade løs dig,
Magt at korsfæste dig.

JESUS Du havde ingen
Magt over mig, hvis ikke den var given
dig ovenfra; og derfor haver den,
som overgav mig til dig, større Synd.

KAIPHAS (dristig):
Du hører, Høvding, at han trodser dig,
han haaner dig, han gider knap dig
svare;
og naar han endelig oplukker Munden,
saa skælder han dig ud for magtesløs.
I Sandhed! Jeg beundrer denne
Taalmod,
hvormed du finder dig i al hans Spot.

JULIA (stolt):
Vi bryder ikke os om din Beundring;

og ikke sandt, min elskte Pontius,
den gamle Spotter skal ej myrde Jesus?

PILATUS (løfter Hovedet og knuger hendes Haand):
Nej, nej, det skal ej ske.

KAIPHAS (dristigere): Nej, tænk! Pilatus!
Saa Jødeland regeres af en Kvinde;
jeg mente ellers, at du var en Mand,
der ikke skjalv, fordi en Kvinde talte,
og dansede, naar hun fandt paa at fløjte.

PILATUS Du vover meget.

KAIPHAS (dristigere): Men jeg vinder lidet.
Der er et højst mærkværdigt Sammenhold
imellem Kvinden dér og denne Yngling.
Man skulde næsten tro . . . Naa, nok om det.
Hun frygter mindre dig vist, end du hende,
og vover sagtens ogsaa derfor mer.

PILATUS (drager sit Sværd):
Forvovne Gifttand! Dér du gik for vidt!

JULIA (grædende):
En saadan Skændsel er mig aldrig hændt!

KAIPHAS (ler uforfærdet):
Du drager Sværd! Du bliver modig, Høvding,
som ej tør gaa i Raad, hvis ej din Kone
staar ved din Side for at hjælpe dig.

PILATUS (med dirrende Røst):
Gaa, Julia!

JULIA Jeg bliver!

PILATUS Gaa!

KAIPHAS Hun trodser.
Dér ser du selv, hvem der er Herre af jer.
(Julia gaar ud med et rasende Blik til Kaiphas).

PILATUS (hvisker):
Jeg kunde myrde dig.

KAIPHAS (peger ud mod Pladsen. hvor Masser atter har samlet sig):
Men du betænkte
dig ved at se min Livvagt samle sig.
(Pilatus tier).
Nu, Høvding, fæld kun Dommen, vi er rede!
Ved klare Vidner er hans Skyld bevist,
og Folkets Vilje, som du vilde følge,
den har du hørt. Og du har svoret paa
at følge den ved selve Kejseren.
(Pilatus farer sammen).
Du ser, vi kender alle disse Forhold.
Mensvoren skal du staa for hele Folket,
mensvoren skal du staa for Kejseren,
mensvoren ogsaa for dig selv og Vennen,
du skylder Penge, hvis du Folkets Vilje
ej lader ske.

PILATUS (grubler): Naturligt! Den maa ske!
men den har talt i Hidsighed og Harme
og uden Overlæg, nu maa den ændres;

det maa jo kunne gøres. Men hvorledes?
(Rejser sig rask):
Jeg ved det. Jeg vil tale til dem.
(Gaar uden for Søjlerne):
Hør mig.
I har ført dette Menneske til mig
som En, der vil forlede jer til Frafald;
og se, jeg har forhørt ham i jert Paahør,
og ikke hos ham fundet nogen Skyld
i det, hvorfor I har anklaget ham;
saaledes gik det ogsaa med Herodes;
thi han har sendt os ham tilbage. Nu,
da intet han har gjort, som han er
skyldig
at dø for, vil jeg revse ham og lade
ham løs.

MÆNGDEN Korsfæst ham!

PILATUS (ophidset): Hvad har han da gjort?

MÆNGDEN Korsfæst! Korsfæst ham!

PILATUS (skriger og stamper med Foden):
Hvad har han da gjort,
for hvilket han maa dø?

EN RØST (blandt Skaren): Jo, han har kaldt sig
Guds Søn, Søn af den højeste.

DE ANDRE Korsfæst ham.

PILATUS (med Rædsel i Blikket; gaar tilbage til Sædet):
Guds Søn! O! Er du virkelig Guds Søn.
(Jesus tier og bøjer Hovedet).

KAIPHAS End spotter han.

PILATUS (stønnende): Og ham, ham skal jeg lade

af Mængden dømme til en grusom Død.

(Pause. Pilatus synes at gruble fortvivlet).

KAIPHAS (skarpt):

Hvis ej du fælder nu din Dom, Landshøvding,
saa sender Bud vi strax til Kejseren,

(Pilatus farer sammen).

at her i Landet er en Oprørsstifter,
hvem du beskytter og slet ej vil straffe,
skønt han har prøvet paa at blive Konge;
alt tyder paa, du staar i Ledtog med ham,
og vi ved ikke mer, hvad vi skal gøre,
men om han nok vil sende Bud og Hjælp.
Døm altsaa eller ...

PILATUS Men I ved jo godt,
at det er Mængdens Dom og ikke min ...

KAIPHAS Men Mængdens Dom har lydt ...

PILATUS (langsomt): Det har den, ja.

(springer op med et straalende Smil):

Men den skal lyde om. Nu ved jeg Raad.

(Klapper i Hænderne. Soldat kommer).

Hent Barabbas herop!

(Soldaten gaar).

KAIPHAS (urolig): Hvad vil du, Høvding?

PILATUS (med et lykkeligt Smil):

Kun narre dig og alle disse her,

der blot er komne hid af Had og Avind
og nu vil myrde den uskyldige.
(Gaar udenfor).

Den gyselige Morder Barabbas,
som er berygtet over hele Landet
for sine djævelske Forbrydelser,
hvis sidste Gerning var den vidtomtalte:
han knuste mod en Sten med dyrisk
Raahed
et lille Barnehoved, mens dets Moder
laa hjælpeløs og bunden og saa til,
(Gysen i Skaren)
er grebet i sin blodbestænkte Hule.
Nu ved I, efter Skik skal jeg til Paaske
frigive jer en Fange, hvem I vil.
(Soldaten kommer, Pilatus raaber ind):
Før Barabbas og Jesus ud! Nu kan
I vælge mellem Barabbas og Jesus.
Den ene eders Konge, eders Lærer
med Kærlighed og Varme til jer alle
og Søn af Verdens allerbedste Gud.
Den anden eders Frygt og eders Plage
med Død og Pinsel til jer allesammen
og Søn af Verdens allerværste Djævel.
Nu kan I vælge mellem disse tvende!
(Stilhed i Mængden).

KAIPHAS (med høj Røst):
Den ene volder Gru i dette Liv,
den anden i det næste; dette Liv
er kun et Nu; det næste Evigheden.
(Stilheden vedvarer).

PILATUS (tordnende):

Til Lad dem vælge selv!

KAIPHAS (uden at agte paa ham): Jehovas Ord:
»Forbandet være den, hvis Læbe
tier . . .«

MÆNGDEN Korsfæst! Korsfæst ham! Frigiv
Barabbas!
Men bort med dette Menneske! Kors-
fæst ham!

PILATUS (griber om en Søjle):

Forbandet være dette Djævlefolk!

(til Soldaten):

Saa giv ham fri paa Maa og Faa i
Sværmen!

(Barabbas løslades, han spytter paa Kristus og slaar ham paa Siden).

BARABBAS Hil være dig, Messias, du, vor Konge!

PILATUS (glemmer sig selv, styrter ind paa Barabbas og slaar ham til Jorden, sparker til ham og styrter ham ned ad Trapperne, gaar selv tilbage og synker ned i Sædet).

(Efter en Pause):

Det glider hen paa Dagen.

KAIPHAS (haanende): Folkets Røst
har atter lydt. Hvi tøver du, Pilatus?

PILATUS (farer halvt op, og synker atter tilbage):

Til Eller ved den store Jupiter
skal du faa samme Medfart som den
anden.

(Folket begynder at raabe: »Korsfæst ham!« uden Ophør. Pilatus gyser, men sidder ellers sammensunken, Jesus staar rank og rolig uden at røre en

Mine, Kaiphas ser med hemmelig Skadefryd lurende snart paa Jesus, snart paa Pilatus; de øvrige begynder at hviske sammen).

KAIPHAS Hvorlænge vil du dog betænke dig?
O! Sig mig dine Grunde til at tøve!
(Pilatus tier).
Du tier? Ja, for du har ingen Grunde,
aldeles ingen. Kejseren har sendt dig
herhid at slaa hvert Oprør ned i Landet
og holde Folket lydigt under Rom.
Nu vel! Det er din Pligt at dræbe ham.

PILATUS (stille):
Det er min Pligt.

KAIPHAS Fremdeles! Det er Lovens Bud, at alle,
der trodser Landets lovlige Regering
og rejser sig mod Kejseren maa dø,
saa Loven byder dig at dræbe ham.

PILATUS (som før):
Ja, Loven byder det.

KAIPHAS Ved Guderne,
ved alle høje Guder har du svoret,
at Folkets Røst i Dag du vilde følge;
du har det ved dit Æresord befæstet.
Du ser, din Ære, alle Guderne
vil og hans Død.

PILATUS (som før): Ja, Guderne og Æren.

KAIPHAS Endvidere har og din Ven Herodes
og Folket, du behersker, sagt sin Vilje
i tydelige Ord, hvoraf det fremgaar,
din Ven og Folket ogsaa vil hans Død.

PILATUS (rystet):
Min Ven og Folket.

KAIPHAS Endelig har mange
fuldgode Vidner aflagt for dit Aasyn
et saadant Vidnesbyrd, at det er klart, at
Retfærdigheden kræver og hans Død.

PILATUS (bævende):
Retfærdigheden ogsaa.

KAIPHAS Og tilsidst
maa vi jo huske, du har intet Ansvar,
hvad end der sker, at du har lagt det fra
dig
paa Folkets Skuldre.

PILATUS Ja, paa Folkets Skuldre.
(Pludselig, med et anspændt Udtryk):
Men sig mig — thi du maa jo kende
Folket
langt bedre, end jeg gør det — tror du,
at det
er ondt og raat og følesløst og grusomt.

KAIPHAS (mistænksom):
Hvorledes?

PILATUS (lurende): Tror du, det kan fatte Medynk
med mig, naar det min store Smerte
skuer,
og fri mig for alt Ansvar.

KAIPHAS (tryg): Vær kun tryg!

PILATUS Saa aldrig nogensinde det vil raabe,
at det var mig, der voldte dennes Død?

KAIPHAS Nej, det skal aldrig ske.

PILATUS Jeg tror dig ikke;

thi det kan ej forstaa min Hjertekvide;
og det er haardt.

KAIPHAS Er Jødefolket haardt?

PILATUS Jeg frygter, det er grumt og haardt i Sindet.

KAIPHAS (beroliget):
Nej, intet Folk er mere blødt i Hjertet.
Dets Skal kan være streng og haard;
men Kærnen
er mild og blød og kærlig; hvis det ser
i Nød en Næste, er det end en Fjende,
da bløder Hjertet, og da vil de gerne
ham gøre alt det gode, de formaar.

PILATUS Er du saa vis paa det?

KAIPHAS (uden at ane noget): Aldeles, Høvding.
Er der en Fjende, de har villet myrde,
og som de ser i svare Lidelser,
strax fatter de Barmhjertighed og
stræber
med kærlig Haand at hele hver hans
Vunde.
Saa frygt kun ikke det!

PILATUS Jeg tror dig, Præst.
(til Stridsmændene):
Før Jesus ud for hele Folkets Aasyn,
og hudstryg ham, saa Blodet rinder af
ham,
og dybe Vunder gaber paa hans Barm!
Tryk saa en Tornekrone paa hans
Pande;
men gør det hele med utrolig Raahed,

saa grumt og ondt og djævelsk, I formaar!

(Ser paa Jesus, der staar uden at røre en Fiber).

Hvordan? Du skælver ej, du gyser ikke?

(Jesus føres ud).

KAIPHAS (uforstaaende):

Hvad! Vil du pine ham?

PILATUS (højtidelig): Den sidste Prøve!
Det sidste Spil imellem dig og mig.

(Slagenes Susen høres; for hvert Slag gaar der et Gys gennem Pilatus; han vender sig bort og holder Haanden for Ørene).

Sig! hører du hans Skrig?

KAIPHAS Jeg hører intet.

PILATUS (med vild Rædsel i Øjet):

Hvordan? Han jamrer ikke i sin Smerte?
Er han en Romer da?

KAIPHAS (spottende): Nej, han er Gud.

PILATUS (farer sammen, Krigsmændenes Spot høres):

Du glemte, Kaiphas, før, at i min Kamp
mod Pligt og mod Retfærdighed og Love
og Ære, Løfte, Guder, Ven og Folk
staar Kærligheden, Følelserne med mig.

KAIPHAS Du mener Julia? Jovist, men husk,
hvis Kejseren først vorden er din Fjende,
da vil han efterstræbe eder begge.
Og enten maa hun dø en ussel Død
med dig hvad eller svige dig og flygte
og søge sig i Rom en bedre Husbond,

der ikke ved sit Landsforrædderi
skal bringe Skam og Skændsel over
hende.

PILATUS (bleg):
Du Djævel, atter har du Ret! — Ja vist,
vist maa han dø! — Jeg er jo
ansvarsfri —
Nej, nej, det skal ej ske — Hvorledes
var det:
Hans Blod det kom jo over os og
Barnet —
»Befat dig ej med den Retfærdige!«

KAIPHAS (forfærdet):
Pilatus! Kom dog til dig selv!

PILATUS (aandeløs lyttende): Ti stille!

(Et Øjeblik høres blot Slagenes Susen, dernæst et halvkvalt Rædselsskrig fra Mængden).
(Til Kaiphas):

Haha! Nu vinder jeg! Nu vinder jeg!
Men denne Dag og Kamp var og den
værste
end i mit Liv. Du kæmper godt, o
Kaiphas.
Men jeg, jeg sejrer nu.

KAIPHAS Jeg fatter ikke.

PILATUS Nej, jeg forstaar dig, luskende Sjakal;
du kender ej Medlidenhed og Medynk.
Du vilde før besnakke mig; du mente,
at Folkets Hjerte var et Ulvehjerte,
der tørsted efter Blod og aldrig kunde

det mindste røres ved en Næstes
Smerte.
Men vid: det kvalte Rædselssuk fra
Mængden,
der lød ind til os nys, forkyndte mig
den vordende Barmhjertighed iblandt
dem.
Nu er de ikke længer vilde Rovdyr,
der tuder, smægtende af Blodtørst:
»Korsfæst!«
Nu har de set hans gyselige Kvaler;
og naar jeg nu tilføjer ham den sidste
Forhaanelse, da vil de rørt af Medynk
og kvalt til Taarer raabe: »Giv ham fri!«

(Han griber Kappen fra Herodes og iler ud, hvor Jesus staar næsten nøgen og stærkt blødende med et Rør i Haanden og en Tornekrone paa Hovedet. Kaiphas følger ham).

(Sagte til en romersk Soldat):

Hent Vand! at vi kan tvætte strax hans
Vunder!

(Soldaten gaar og kommer noget efter tilbage med et Fad med Vand).

(Pilatus kaster Purpurkappen over Jesus, idet han siger til Folket):

Se! hvilket Menneske!

(Han spytter paa ham, alle Stridsmændene ligesaa, hvorefter de alle knæler om ham).

Hil være dig,
du Konge over Jøderne!

STRIDSMÆNDENE (ler): Hil, Konge!

(De rejser sig og begynder med deres Spot igen).

PILATUS Sku eders stolte Konge, Jøder.

KAIPHAS (med høj Røst):
Vi
har ingen Konge uden Kejseren.

PILATUS (peger med Haan paa Jesus):
Hvad vil I saa med denne stolte Konge?

MÆNGDEN (idet Kaiphas knytter begge Hænder mod den):
Korsfæst! Korsfæst ham!

PILATUS (staar lidt, som om han ikke har hørt det, eller ikke tror, at han har hørt rigtig, siger saa med dirrende Stemme):
Men han er uskyldig.
Hvi da korsfæste ham?

MÆNGDEN Korsfæst! Korsfæst ham!

PILATUS (med Graad i Røsten):
Men naar han er uskyldig?

AHASVERUS (Røst blandt Mængden): Korsfæst ham!
Enhver, der gør til Konge sig, gør
Oprør
mod Kejseren; vil ej du straffe ham,
da er du ingen Ven af Kejseren.

MÆNGDEN Da er du ingen Ven af Kejseren.

PILATUS (vakler, mens Sveden bryder ud paa hans Pande):
Jeg kan ej mere — nej, jeg kan, jeg vil
ej
befatte mig med den uskyldige —
— og dog — hans Blod — ned over os
— vort Barn.
(Griber Vandfadet og vasker Hænderne i alles Paasyn):

Jeg mine Hænder tor; jeg er uskyldig i Blod af den retfærdige.

MÆNGDEN (med een Røst): Hans Blod det komme over os og vore Børn!

PILATUS (tumler ved disse Ord og synker i Knæ, mens han hvisker):

Det komme over os og vore Børn!

PILATUS (skriger):

Jeg kan ej mer! Det bryder al min Kraft!
Bort! Før ham bort! Gør med ham, hvad I vil!
Men bare bort! Bort strax! Jeg er uskyldig!

(Jesus føres bort af hele Følget).

(Til en romersk Soldat, der nøler):

Hør end et Bud! Skriv: »Jesus Kristus, Konge for Jøderne!« paa Korset over ham.

KAIPHAS (der har hørt det, vender tilbage, idet Romeren bøjer Hovedet og gaar):

Nej, skriv ej saa, Pilatus! skriv, han kaldte sig Jødekongen!

PILATUS (farer op med et Blik, som om han vil myrde ham, og løfter sine knyttede Næver over ham, mens han tordner):

Hvad jeg skrev, det skrev jeg.

(Kaiphas skynder sig bort efter de øvrige, Pilatus styrter og synker fuldstændig sammen paa Gulvet).

TÆPPE!

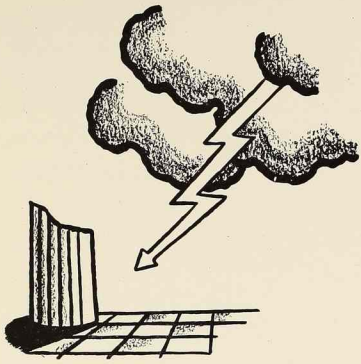

IV. AKT

Pilatus ligger endnu paa Jorden, Julia kommer ind.

JULIA (med sitrende Røst):

Er Sagen endt, min Husbond? Alt er stille.
Men hvad, min Pontius, er du her ikke?
(raaber):
Min Pontius, Pontius!
(opdager ham): Pontius, er du syg?
(hun træder nærmere og løfter hans Hoved):
Hvad fattes dig?
(pludselig, greben af Angst):
Du har da frikendt ham?
(Pilatus tier).
Aah! Du har domfældt, du har domfældt ham?
(Pilatus søger at rejse sig, men synker atter sammen).
Aah! Har du gjort det? Er alt Haab forbi?

PILATUS (med tykt Mæle):

Der er endnu et Haab.

JULIA (aandeløs): Og hvilket?

PILATUS Døden.

JULIA Hvad? Hvilken Død?

PILATUS Den nærmer langsomt sig.
Lad mig blot ligge udstrakt, som jeg ligger,
foruden Mad og Drikke, Haab og Ømhed,
saa vil den naa mig i det lange Løb.

JULIA Saa har du gjort det?

PILATUS Ja, det er fuldbyrdet.
Den tunge Dom er fældet — over mig.

JULIA Dig — over dig?

PILATUS Den tunge Dom: hans Blod
vil komme over os og vore Børn.

(Julia gyser, en Hulken gennemryster hende, Pilatus stirrer stum hen for sig. Endelig opdager han hendes Hulken og rejser sig ved en Kraftanstrengelse; han klapper hendes Haand og Kind og forsøger at trøste hende).

PILATUS Græd ej, min Julia, græd ikke saadan,
men skaan dit fine, skrøbelige Legem,
græd ikke saadan, græd dog ikke saa!
Det hele angaar jo slet ikke os,
vi er uskyldige, fri for hvert Ansvar;
det er jo sørgeligt — naturligvis,
at Folket i sit blinde Raseri,
forført, vil myrde sligt et Menneske;
men derved er der ingenting at gøre.
Vi to, vi mægter da i hvert Fald intet
imod et Folk, men maa slaa os til Taals med,

at Himlens høje Guder vil det saa,
og lade Skæbnen gaa sin visse Gang,
som det er Jupiters, Fortunas Vilje,
der ændres ej ved Menneskenes Attraa.
Saa, saa, min elskte Viv, saa, stands din
Graad!
Vi har jo intet Ansvar; jeg har handlet,
som Pligten bød mig det, som Ed og
Ære
og Kejseren og Lovene og Folket,
mit Løfte, Vennerne, min Kærlighed,
ja, min Samvittighed har budt mig det,
og først og sidst og mest de høje Guder,
de rent ukrænkelige, hellige,
almægtige, retfærdige, der straffer
med frygtelige Pinsler hver en Synder,
der tager deres Navn forfængeligt.
Du vil da ej, jeg skulde ringeagte
de Love, jeg er sat at hævde her,
jeg skulde svige utro mine Venner,
der stoler fast og tillidsfuldt paa mig,
jeg skulde være grusomt uretfærdig,
jeg, der skal vogte al Retfærdighed,
jeg skulde som Tyran igennemdrive
min Urets-Vilje imod Folkets Bøn,
jeg skulde som Forrædder støtte
Fjender
af Kejseren, hvis Hjælper jeg skal være,
jeg skulde handle mod min Kærlighed,
saa at fortabt den maatte gaa til
Grunde,

jeg skulde fylde min Samvittighed
med Selvbebrejdelser og bitre Klager,
og endelig jeg skulde haane dem,
der gav mig Livet og har staaet bi mig
med Lykkens Gavevæld, de høje
Guder,
jeg skulde staa for dem og Mennesker
som en Meneder, en mensvoren Løgner.
Det kan dog ingen ægte Viv forlange
med Rette af sin Husbond. Og til sidst,
hvad er det saa dog for et farligt Væsen,
du gør af noget saa uvæsentligt.
En Jødedreng, forvoven Oprørsstifter,
en syndig, tøjlesløs og farlig Fyr,
hvis Slethed er bevist af klare Vidner,
saa hver, der har Fornuft, indrømmer
det,
han er kendt skyldig til at dø som det,
han jo bevisligt var: en Storforbryder,
kendt skyldig af en klog og kyndig
Konge
og af et vældigt Folk og derpaa dømt
ifølge Lovene og sikkert ogsaa
med Kejserens, hans Overherres, Vilje,
hvem han saa frækt har sat sig op imod,
og jeg, der ej har mere Del i Sagen,
end om den blot var blevet mig
berettet,
og jeg ham løseligt selv havde skuet
— thi mere Del har jeg i Sandhed ikke,
det tør jeg sværge paa ved Guderne —

jeg maa nu se min Viv begræde ham,
som var han hende en uskyldig Slægtning
og ej en ubekendt og fræk Forbryder!
Ja, dette viser ret hans Trolddomsmagt,
naar han kan faa en Kvinde til at græde
saa ubehersket, har hun bare set ham.
Du store Jupiter, hvor var han farlig!
han har nok kendt til hemmelige Kunster!
og Gudskelov, at en saa mægtig Troldmand,
der var saa farlig for vort hele Rige,
ja, ikke bare for vor Statsforfatning,
men for vor hele Magt og Herredømme,
ja, ikke blot for vor, men ogsaa for
de hellige, ukrænkelige Guder,
hvem vi dog skylder al vort Liv, vor Styrke —
jeg siger: godt, at denne Oprørsstifter
og Gudsbespotter nu er ryddet bort,
at ... Men saa hør dog efter, hvad jeg siger.
Stands denne Graad, der ryster vildt dit Indre!
Stands den, om ej for andres Skyld, for Barnets,
som du skal føde, thi maaske kan denne
Ophidselse, om den skal vare længer,
det skæbnesvangreste af alting blive;

tænk, hvis det nu blev vanskabt —
hvilken Smerte!
saa var ...

JULIA (ser paa ham med taareblændede Øjne):
... den tunge Dom fuldbyrdet, at
hans Blod var kommet over os og
Barnet.

PILATUS (vakler, som om han havde faaet et Slag, og tier, Julia bøjer Hovedet og begynder atter at hulke; endelig siger han indtrængende):
Stands denne Graad, stands dine
Taarer, Julia?
(Da hun blot hulker stærkere, skriger han heftigt, idet han rusker i hende):
Jeg siger dig, der er ej Grund til Graad;
det hele er saa latterligt og ringe,
saa ubetydeligt, uvæsentligt ...

JULIA (søger at standse sin Hulken):
Retfærdiggør du dig?

PILATUS Der er jo intet,
hvorfor jeg kan retfærdiggøre mig;
jeg er jo ansvarsfri; jeg har jo ikke
befattet mig med denne — skyldige.

JULIA (meget langsomt):
Er han da dømt med Ret?

PILATUS Det maa han være.

JULIA Du tvivler altsaa?

PILATUS (hurtig): Nej, nej, jeg er sikker.

JULIA (ganske langsomt):
Og skulde d u ha' dømt?

PILATUS (overbevisende): Saa havde jeg

det samme idømt ham. Lad blot dig
trøste!

(Han trykker et beroligende Kys paa hendes Mund; hun ser op og skyder ham bort med de taarefyldte Øjne lynende).

JULIA Gaa bort, Landshøvding! Find min
Pontius!
Hvordan? Din gyselige Morderlæbe,
der brænder end af Løgnen, den har
udtalt,
den har i ubegribeligste Raahed
formastet frækt sig til at kysse min.

PILATUS (vil drage hende til sig):
Men Julia dog!

JULIA (river sig løs):
Befri mig fra din Haand,
der stinker end af Blodet, den har
udgydt!
Gaa ud i Skovene og overfald
og myrd fra nu af værgeløse Kvinder
og Børn, men ikkun de uskyldige.

PILATUS (skælvende):
Du flyr min Favn?

JULIA Naturligvis, du Blodhund.
Tror du, at jeg vil hvile ved et Hjerte,
som lader blidt og mildt, men som jeg
ved
kun buldrer i en grusom Blodtørst-
Rasen.
Tror du, at jeg vil skue i et Blik,

der synes fromt og ømt, men som jeg ved
lumsk spejder om og lurer for at finde
et skyldfrit Offer for sin Dyriskhed.

PILATUS O, elskte Julia!

JULIA Ti med det «Elskte«!
det er en Løgn, du frejdigt nu kan lyve,
fordi du nu har myrdet Sandheds Gud.

PILATUS Du tvivler om min Kærlighed?

JULIA Umuligt,
at du kan elske, føle Kærlighed,
du, der har myrdet Kærlighedens Gud-dom
og anser Daaden for Retfærdighed.

PILATUS (smertelig):
Du elsker mig da ikke mer?

JULIA At elske
det er et Ord, som du i Dag har dødet,
og vore Veje skilles fra i Dag:
Stil du tilfreds dit Hjertes grumme Blod-tørst
ved fortsat Myrden af uskyldige!
Jeg iler hjem til Rom, saasnart jeg har
med Hjertets Taarer vædet denne Gud-dom,
hvis rene Legem du har smurt med Blod.

PILATUS Du vil forlade mig?

JULIA Det vil jeg, Høvding,
thi hvorfor skulde jeg ej gøre det?

PILATUS Du har dog ægtet mig.

JULIA

Dér løj du atter.
Dig har jeg aldrig ægtet, grumme Blodhund,
der læskes ved uskyldigt Hjerteblod.
Han, jeg har ægtet, var et Menneske,
der talte Sandhed, og der følte Ømhed;
ham har i Dag du myrdet grumt, Landshøvding;
Pilatus dræbte Pontius, o Kummer!
Landshøvdingen har myrdet Mennesket.
Giv mig min Pontius igen, Pilatus!
Giv mig min Pontius, min Pontius!

PILATUS

(synker ned i sit Sæde).
(dumpt):
Det er for silde. Pontius er død.
Pilatus dræbte Pontius. Nu angrer
Pilatus Daaden; men det er for sent.

JULIA

(taarekvalt):
Det er for sent.

PILATUS

(mekanisk): Det er for sent, for sent.
Det allerbedste har jeg myrdet i mig,
det værste overlever nu det bedste
og ser med Rædsel paa sit Offers Lig.

JULIA

Men sig, hvor kunde du dog, Pontius?
Hvor kunde Løgnens Fjende knuse Sandhed
og Hadets Hader knuse Kærlighed?

PILATUS

Hvor kunde jeg? — Spørg Parcerne, der sidder
og spinder Spindet, de ej selv forstaar!

JULIA Aah! Han var den, jeg havde længtes efter,
som dér han stod saa lys og straalende
og ren og klar og sand foruden Lyde,
det sande Menneske som Kærlighed,
der følte det som Salighed at være
sig selv et intet og os andre alt,
den store Kærlighed, der kun vil yde,
som ofrer fro sit Liv for dem, den elsker,
som kærligt heler søndertraadte Hjerter
og splitter Mulmet i de frosne Sjæle
med Straaler fra sit varme Frelserblik,
og den, som gennemrystedes af Sandhed,
der kunde tie stolt, naar Løgnen talte.
I Aftes sagde jeg, at hvis der var
en saadan Gud, var saligt det at leve;
men det er rædselsfuldt at leve, naar der
blot var en saadan Gud, men ingen er.
Og Pontius, nu har du saa det maget,
at blot der var, at ikke mer der er.

PILATUS (som længe ikke har hørt efter, farer op i Sædet med et Rædselsskrig og synker strax tilbage igen):
Aah!

JULIA Pontius!

PILATUS (gør det igen): Aah!

JULIA Pontius! Hvad er der?

PILATUS Aah! Nu igen!

JULIA Men sig ...

PILATUS Aah! Sidste Gang!
Aah! Guderne ske Tak, nu er det ovre!

JULIA (griber hans Haand):
Hvad er der, Pontius? Dit Blik er vildt,
din Haand er klam, din Pande kold og fugtig,
og dine Læber dirrer som i Krampe.

PILATUS O, dette gyselige! Fire Nagler,
een i hver Haand og een — een i hver Fod.
De bores i, saa Blodet sprøjter ud,
mens Tornekronen flænser i hans Pande,
og Ryggen svider af de mange Saar,
og Spyt og Spot og Gift udslynges mod ham. —
Og nu — nu rejser de det tunge Træ,
hvorpaa hans rene Legem hænger udstrakt
forsmægtende i Solens grumme Hede
og uden blot een Medynks-Taares Læsken.
Tys — kan du høre — Tys! han klager ikke,
skønt Rædsels-Smerte martrer i hans Barm,
og Dødningbenene de griner af ham
udspredte trindt omkring paa Golgatha.

JULIA (gyser):
Paa Golgatha? Det er jo langt herfra!

PILATUS Var det end hundred, tusind Mile borte,
fornam jeg dog den mindste Enkelthed.

Nej se, dér staar den fede Spurius;
han vil nok gerne ha' den fine Kjortel;
de kaster Lod; ja saa, nej, gode Spurius,
den gik alligevel dog dig forbi.

JULIA (forfærdet):
Du fabler; du har vilde Feberdrømme;
kom! lad mig støtte dig!

PILATUS Men hvad er det?
Jeg ser jo trende Kors; hvis er de andres?
Aah! det er det fordømte Røverpar,
som selv ... ja, du slap fra det, Barabbas.
Du tog dig bedre ud i Folkets Øjne
end Jesus; ja, javist af tvende Ting,
et Onde og et Gode, vælger gerne
man Ondet — Held for dig, o Barabbas.
Hvad er det, Røveren paa Korset siger —
Nej, jeg vil ikke høre Jesu Svar.
(skriger):
Jeg vil ej høre det; jeg vil ej høre.
Sig noget, Julia, og overdøv dog
den Røst, jeg ej vil høre, ej kan taale
at høre! Overdøv den, Julia!

JULIA En Kvinde overdøve Jesu Røst;
nej, Sandheds Stemme overdøves ikke,
er end det gyseligt at høre den.

PILATUS Jo, tal, min Julia, min Kærlighed;
thi Kærlighed kan overdøve Sandhed.

JULIA Nej, Kærlighed og Sandhed er det samme,

er begge ægte; og de taler sammen
og overdøver ej hinandens Røst.

PILATUS O, tal! Bliv ved! Det overvinder
Rædslen,
der lurer dybest i min Hjerterod
at høre Kærlighedens blide Stemme
sig blande sødt med Sandheds strenge
Røst.

JULIA Lad os gaa ind! O, du er syg, min
Pontius.

PILATUS Ja, sjælesyg som faa.

JULIA (stryger hans Haar): Men og dit Legem.

PILATUS Aah, hvad er Legemets mod Sjælens
Syge? —
Sig, husker du, at naar min Tid var
omme
som Høvding, vilde her vi nyde sammen
den søde, stille, dybe Hjertefred
og Kærlighed.

JULIA Saa talte vi i Aftes.

PILATUS Hvor er I svundne Drømme fra i Nat!
Du lyse Haab, hvor er du bleven borte!
Du søde, stille, dybe Hjertefred,
hvor findes du i Sjælens Helvedkvaler,
hos Aanden, der sig vrider, krymper,
vaander
i den utolkeligste Dødsensangst?

JULIA O! ængst dig ikke mere, elskte Hus-
bond!

PILATUS Ham har jeg myrdet, ham, den kærligste,

den renest elskende, den sandeste.
(stirrer vildt):
Se, hvor han bøjer Hovedet i Kviden!
Og det er mig, der volder denne Kval!
(Bryder ud i Hulken, Julia græder stille).
(Nikodemus kommer gaaende hurtig ind).

NIKODEMUS O ve, Pilatus, ve! hvad har du gjort!
(uden at se op):
Din Vilje!

NIKODEMUS (slynger en Tavle i Gulvet):
Ja, der ligger nu min Vilje,
knust.

PILATUS Som min Hjertefred.

NIKODEMUS Og som min Frelser,
som alle, alle Menneskenes Haab.

PILATUS For sent! For sent!

NIKODEMUS Orkanen mødte mig.
Jeg maatte vende om. For sent! For
sent!

PILATUS Og jeg, som troede, det var din Vilje
at faa ham dræbt. O, havde blot jeg
anet ...

NIKODEMUS Jehova! Dræber du din egen Søn
for mig at straffe for en ringe List.

PILATUS En List?

JULIA Du har med Løgne villet redde
Alsandheds Fyrste?

NIKODEMUS Ja, men denne Løgn
var sprunget af mit Hjertes Kærlighed.

JULIA Dér løj du atter. Kærlighed og Sandhed
er eet og føder aldrig nogen Løgn.

NIKODEMUS Og selv om du har Ret, og jeg har fejlet,
saa for en kortsyn't, menneskelig Fejl
maa Verdens højt attraa'de Guddom dø,
den eneste, som alt paa Jord behøver.

JULIA Hvad vilde du med Løgn hos Sandheds-
fyrsten?

NIKODEMUS Blind var jeg, blind og gal, jeg kunde
tro,
at noget Flertal vilde elske Jesus,
at Mængden den nysgerrigt maabende
et Frelserhjertes Varme skulde fatte!

PILATUS (rystes af Hulken):
Og nu, nu hænger han vansmægtende
til Korset paa Forbrydervis fastspigret
i Middagssolens Ubarmhjertighed
og det ved mig, ved mig.

NIKODEMUS Nej, min er Skylden,
min og Jehovas. Sig: hvi skulde du
for mig at straffe, myrde ham den
bedste,
den helligste, den allerreneste,
den ædleste, som Jorden end har skuet.
Hvi vilde du dog handle saa, Jehova?
Er det Retfærdighed?
(med flammende Øjne):
Tvi dig, Jehova!
(med opløftet truende Haand):
Ve over dig og tvi dig! Ve og tvi!
(I det samme farer et knitrende Lyn gennem Luften, Solen forsvinder, Bælgmørke, gyselig Knit-

ren og Dundren, flimrende Lyn, altoverdøvende Torden; til sidst følger Lynene saa hurtigt, at Scenen næsten oplyses; vældige Hagl).

JULIA (med stille, bævende Røst):

Naturen krymper sig ved Mandens
Daad
og hulker vildt ved, hvad der er be-
drevet.
Kun Mennesket begriber ej det skete.

PILATUS (synker paa Knæ med Rædsel):

I Sandhed, denne var Guds egen Søn.

NIKODEMUS (ler vildt):

Haha! du slynger dine Lyn fra Himlen;
du vil vel straffe mig for mine Ord?
Og dog — dog tør jeg haane dig igen,
du Løgner, som har kaldt dig selv for
Retfærd,
og for at straffe en, en anden dræber.
Du unaturlige, der grumt har myrdet
din egen Søn, har myrdet Ærligheds
og Sandheds store Gud blot for at
straffe
en syndig Fejler for en ringe Løgn.
Ja, kast du bare dine Lyn fra Himlen!
jeg trodser dig, du Straffens hadske
Guddom.
Hvad bryder jeg mig vel om dine Lyn,
om din forfærdelige Dommetorden
og dine Himmelvandes vilde Strøm?
Tror ikke du, at Luen, der fortærer
min Barm, er vildere end Himlens Lyn,

den Røst, der raaber i mit Øre:
»Morder!«
er mere dømmende end Tordnens Brag,
den Smertens Taare, der fra Øjet falder,
er tungere end alle Himlens Vande?
Tror du, du kan mig straffe med et Lyn?
nej, slyng kun Lynets Flamme i mit Hjerte;
thi det kan slukke Luen i min Barm,
og fri mig fra dens gyselige Kvaler.
Lad Tordnen rulle mere rasende,
at den kan overdøve Rædslens Stemme,
der skriger: »Morderen er mig!«

PILATUS (med Rædsel stirrende paa Lynene): Og mig.
O, se, hvor Blodet rinder ned fra Himlen
og nærmer sig og kommer over os!

JULIA Det er Naturen blot, der græder Blod.

PILATUS Og jeg, der har hans rene Blod paa Haanden,
jeg græder Taarer blot.

NIKODEMUS Hør! Lyt til Tordnen!
Sig, kan I høre bag dens hule Rallen
en Skoggerlatter fra en Kæmpes Bryst?
(med sammenbidte Tænder):
Haha! Nu sidder han og ler deroppe,
ler af den Kval og Rædsel, han har voldt.
(Griber Pilatus' Haand):
Landshøvding! Se, nu er vi Forbundsfæller;

os begge har han brugt som Legebrikker
til et afskyeligt og djævelsk Mord
paa alt, hvad der var ømt og sandt i Livet,
alt, hvad der gjorde Livet til at leve.
Nu maa vil hjælpes med at hade ham.

JULIA Vil du, at vi skal mindes Kærligheden ved Had?

NIKODEMUS Til ham, der dræbte den, dens Fjende?
det er min Vilje, ja.

JULIA Men Jesus kaldte sig Søn af Gud.

NIKODEMUS Men ej af Gud, der raader; thi den, der raader, han er Had; og Had kan aldrig være Kærlighedens Fader.

PILATUS Hvem er da Kærlighedens Guddom?

NIKODEMUS Han,
som vi to har til Korsets Rædsler spigret,
som snart er død.

PILATUS (knuger Julias og Nikodemus' Haand):
O se, dér hænger han!
(stirrer vildt):
O se det fine, hvide, skønne Legem,
der krymper sig i Kval, mens Blodet flyder
i langsom Gysen fra hans Tinding ned,
og Smertens Ve staar præget paa hans Aasyn!
Og dette, det er voldt af mig, af mig.

NIKODEMUS Nej, del den gyselige Skyld med mig!

Vi to har øvet Daaden — ved Jehova.
Ve over ham!

PILATUS O se, hvor Læben dirrer,
mens Panden farves af hans Tornekrans!

JULIA Min Pontius, din vilde Drømmeevne
har taget Magten fra dig.

PILATUS Se, han lukker
det trætte Øjelaag for det forpinte,
tilslørte Blik!

JULIA O følg mig til dit Leje!
Forstand og Liv du sætter jo paa Spil.

PILATUS Ja, Livet, Livet har jeg sat paa Spil
og tabt det, Livet for den ganske
Verden.
Forstanden har jeg holdt, den vandt sin
Sejr,
den var min allerværste Sammensvorne,
den gjorde mig til Morder; bort med
den!
thi er den hos mig, nager Rædslen mig.

JULIA Men Pontius, dit eget Liv?

PILATUS Er spildt.
Hvi skal jeg længer bære paa den
Byrde,
som Livet vorder mig fra denne Dag.

JULIA Men saa for min Skyld?

PILATUS Maa jeg heller dø.
Skal du, der er saa ædel, ren i Hjertet,
bestandig bindes til en Morders Haand,
der brænder af en skyldfris rene Blod?

JULIA O Pontius!

(De græder begge stille).

NIKODEMUS Du glemmer Lynet, Gud.
Naturligt! Du er kendt med Martren,
Hævner.

PILATUS (atter stirrende frem for sig):
Se, endnu sitrer Livet om hans Mund.

AHASVERUS (kommer løbende ind i Kappe, men uden Hat; Stok i Haanden; han løber i det følgende ustandligt frem og tilbage):

Hil være dig, min store Forbundsfælle!

(ler til Pilatus):

Saa har vi begge naaet Maalet, som
jeg stræbte efter uden Ophør, nemlig:
at naa Berømmelsens bestraalte Tinde,
et uforglemmeligt og evigt Navn,
der lyder ned igennem Tiderne
og Slægterne til Verdens sidste Time.
Saa er det naaet da, det søde Maal;
den Daad, som vi i Dag har faaet øvet,
den, ved jeg vist, vil aldrig gaa i
Glemme,
og vore Navne knyttes fast til den.
Det er et stolt og herligt Øjeblik,
som Skæbnen ... Hvad? Du græder
som en Kælling
i Stedet for at straale af Triumf.

(Ingen svarer):

Og dog det Ry — aah pyt — det er et
Ry!

Den, der kom først, han sejred,
Nikodemus,
det sagde du, og derfor sejred jeg.
Men denne Sejr — aah pyt — det er en
Sejr.
Og aldrig har jeg set ...
(han synes at gribes af Rædsel).
O sig mig — set?
Har og han set paa jer? Mig har han set
paa?
O sig, Pilatus, har han set paa dig?
Mig har han set paa? Har han set paa
dig?
Jeg stillede mig op foran mit Hus,
just da han kom med Korset paa sin Ryg.
Udmattet sank han sammen paa min
Bænk;
da spyttede jeg paa ham, spotted ham
og slog ham med min Læst. Saa saa han
paa mig,
saa saa han paa mig; hører I, han saa!
og dette Blik — o! har han set paa jer?
mig har han set paa! Har han set paa
jer?
Aah! dette Blik, det kommer efter mig!
det kommer dér — og dér — og dér —
og dér —
og allevegne baade hist og her;
det jager mig, det under ej mig Ro.
For han har set — set paa mig — med sit
Blik.

Nej vist, vist skal jeg ingen Sinde dø.
Det var jo det, hvortil mig Skæbnen skabte,
at leve evigt, aldrig gaa til Grunde.
Nu har han set — det Blik — det jager mig,
det jager mig til Livets, Verdens Ende.
Det Blik — men hvis — men hvis nu Livet, hvis
nu Verden ikke kender nogen Ende,
saa jager det mig altsaa uden Ende
til evig Tid — det Blik — dengang han saa ...

PILATUS O se, nu bøjer han sit rene Aasyn.
Snart er mit Værk fuldbyrdet.

NIKODEMUS Mit og dit.

AHASVERUS Nej, jeg vil ogsaa være i jert Selskab,
jeg har dog Hovedæren for det hele,
det var dog mig ...

NIKODEMUS Fuldend dit Værk, Jehova!
du, hvem hans Sandhedslæbe kaldte Fader,
men hvem den aldrig kalder saadan mer,
fordi han i sin Rædselsdød erkender
din løgneriske, svigefulde Færd,
fordi hans Sjæl kan aldrig finde hjemme
nær din for strenge Retfærds-Hævner-Haand.

PILATUS O ti! en Krampetrækning griber ham!

Hans sidste Ord — o lyt: »I dine
Hænder,
min Fader, nu befaler jeg min Aand.«
Nu er det endt; nu er min Daad fuld-
bragt.

NIKODEMUS (styrter til Jorden):
Hvorlunde? Saadan lød hans sidste Ord?

PILATUS Og nu den allersidste lille Trækning,
det sidste Kærligheds og Sandheds Blik.
(Synker i Julias Arme):
Det sidste Blik.

AHASVERUS (skriger): Jaja, det sidste Blik.
Dér kommer det, det styrter efter mig!
han ser, han ser, det sidste Blik, det
Blik!
O, jeg maa flygte bort. Det naar mig
ellers;
fly maa jeg som et jaget Dyr i Skoven;
dér kommer det! dér er det! aah! det
Blik!
(Styrter højt skrigende ud):
Afsted! han ser! det Blik, det Blik, det
Blik!

NIKODEMUS Mit Frelsens Haab er slukk't; jeg er
fortabt;
forbandet Faderen og myrdet Sønnen!
hvad Skæbne var saa frygtelig som min?

PILATUS Nu er det ude.

JULIA Nu er Livet dræbt.
og Kærligheden knust og Sandhed lam-
met.

NIKODEMUS Jehova! End engang Barmhjertighed!
O tag mit Liv, da Livets Gud er borte!

(Han løfter Hovedet og ser en hvid Skikkelse, der kommer frem under et drønende Tordenbrag).

De døde rejser sig fra deres Grave.
Naturligvis! kan Livet vorde Død,
kan vel de Døde atter vorde Liv.
Jeg kender dig igen, Johannes Døber,
der kunde tordne Rædsel over Folket;
mig kan du ikke tordne Rædsel i;
thi her er ikke Plads til mere Rædsel;
men kommer hid du for at bringe Døden
til mig fra Dødens Land, velkommen da!

JOHANNES DØBEREN

Sig, hvi en fortvivlet Taare
væder eders blege Kinder
trøstesløs og saa forsagt?

hvorfor græder I som Kvinder,
der om deres Sønners Baare
sammen er af Døden bragt?

(til Nikodemus):

hvorfor raser du som Daare
mod den Skaber, som du finder
har i alt sin Vælde lagt?

Uforstand jert Øje blinder,
saa I fatte kan saa saare
ringe Jesu Værk og Agt,

I, som har de lyse Minder
om en Konge, der ad Aare
straale vil i hellig Pragt,

I, som ved, at I saa saare
stole kan, mens Sekler svinder,
paa de Ord, som han har sagt:

»Kærlighedens Strømme rinder
gennem hver en Sandheds Aare
i hver ægte Livsens Akt;

og i Salighedens Vaare
staar paa Evighedens Tinder
Engles Tusindtal paa Vagt;

de vil løse jer fra haarde,
tunge Lænker, der jer binder
til Fordømmelsernes Pagt,

hjælpe, saa I overvinder
alt, hvad der vil sødt bedaare,
mens det Ondskab har i Agt,

og fra Dybets Slangegaarde
op, hvor Naadesolen skinner,
under Jubeltoners Takt

løfte fra den tyste Baare
Sjælen, som de uden Hinder
frier fra Syndens tunge Fragt,

og iføre, mens dem blinder
sødt Lyksalighedens Taare,
lutret, evig Lykkes Dragt;

thi enhver, der Jesus kaare
vil til Konge, ved, han vinder
saligt Liv i evig Magt.

Han har banet Dødens haarde
Sti, saa let I Vejen finder,
og nu er hans Værk fuldbragt.«

(Forsvinder, Solen bryder igennem, og straalende Lys kastes ud over alt).

JULIA (med et Suk):
Han er forsvundet.

NIKODEMUS (fortvivlet): Jeg forstod ham ikke.

PILATUS (knuger deres Hænder med et forklaret Smil):
Men jeg forstod ham. Julia! Nikodemus!
Vi er ej Mordere. Der er en Forskel
paa os og Ahasverus. Rigtignok
har ondt vi øvet, ja, det syndigste,
der nogensinde er paa Jorden øvet.
Men Ahasverus voldte det af Vilje,
og vi af Mangel kun paa Evne til
at virke, hvad vi vilde. Altsaa er det
paa Viljen, at den store Mester ser,
og mild og kærlig og forstaaende
tilgiver han den svage Evnes Svigten.
Vi er ej Mordere. Fuldbyrdet har vi
den højes Vilje blot. Hans Rige var ej
af denne Verden. Nu er bort han gaaet
fra denne Verden. O, I maa forstaa det,
at Kongen nu er gaaet til sit Rige,
og vi har hjulpet ham med Rejsen did;
og paa sin Trone sidder han og venter

paa sine Venner, og som Undersaatter
vi kommer til ham, naar vi denne Verden
forlader, og med Kærlighed og Sandhed
til Konge skal vi leve i hans Rige,
ja, leve evigt i Lyksalighed.

(Julia kaster sig bevæget til hans Bryst. Nikodemus folder sine Hænder med stille Fryd i sit Aasyn).

KAIPHAS (bleg og aandeløs ind):
Vi kom i Hu, at hin Forfører sagde
end, mens han levede: »Tre Dage efter
oprejses jeg.« Befal nu, Graven skal
bevogtes sikkert til den tredie Dag,
at ikke hans Disciple skal ham stjæle
og sige: »Han er oprejst.« Hvorved saa
det sidste bliver værre end det første.

PILATUS (med et fredfyldt Smil):
Tag kun en Vagt, saa stor som selv I vil!
Bevogt den sikkert, som I selv bedst
ved!

(Kaiphas vil gaa, men Pilatus lægger sin Haand paa hans Skulder):

Se Kaiphas! Endt er den store Kamp
imellem os, som vi har stridt i Dag.
Du kæmper bravt, men jeg har vundet
Sejren.
Den store Sejr!

KAIPHAS (ængstelig): Hvordan? — — Jeg
fatter ikke?

TÆPPET